

REDACTIUNEA,
 Administrațiunea și Tipografia.
 BRAȘOV, piața mare Nr. 39.
 Scrisorile neîncercate nu
 se primesc. Manuscrisurile
 nu se returnează.
 ÎNȘERATE se primesc la AD-
 MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
 următoarele Birouri de anunțuri:
 În Viena: M. Dukas Nachf.
 Max. Augenthaler & Emerich Lechner.
 Heinrich Schalek. Rudolf Wosso.
 A. Oppelke Nachf. Anton Oppelk.
 În Budapesta: A. V. Goldber-
 ger, Ekstein Bernat. În Ham-
 burg: Maroyl & Liebmann.
 PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
 cție garmond pe o coloană 6 cr.
 și 30 cr. timbru pentru o pu-
 blicație. — Publicări mai dese
 după tariful și învoială.
 RECLAME pe pagina a 3.a o
 seriă 10 cr. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

(Număr de Duminică 2)

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
 Abonamente pentru Austro-Ungaria:
 Pe un an 12 fl., pe șase luni
 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 N-rii de Duminică 8 franci.
 Se primumeră la toate ofi-
 ciele poștale din țară și din
 afară și la d-nii colectori.
 Abonamentul pentru Brașov
 Administrațiunea, Piața mare
 Târgul Inului Nr. 39, etajul
 I.: Pe un an 10 fl., pe șase
 luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
 Cu dusul în casă: Pe un an
 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
 luni 3 fl. — Un exemplar 5 cr.
 v. s. sau 15 bani. — Afată abo-
 namentele cât și inserțiunile
 sunt a se plăti înainte.

Nr. 5.—Anul LXIII.

Brașov, Sâmbătă-Duminică 9 (21) Ianuarie.

1900.

Monarchia și politica ei.

De-o importanță estra-ordinară sunt cele petrecute în zilele din urmă în jurul cestiunii împăcării națiunilor din Austria, precum și în jurul altor cestiuni interne și externe, ce frământă opiniunea publică din monarchia noastră și s'au discutat în ședințele din urmă ale delegațiunilor, austriacă și ungară, întrunite în Viena.

Îndeosebi sunt de mare însemnătate enunțările, ce le făcu Majestatea Sa, în legătură cu cele desbătute în delegațiuni, cu ocaziunea convorbirilor sale cu diferiți șefi de partid la prânjurile date la curte.

Mai întâiu de toate s'au arătat de astă-dată mai mult ca orî și când mari nemulțămiri cu tripla alianță și cu rezultatele ei, în delegațiunea austriacă din partea Cehilor, ér în delegațiunea ungară, pentru prima-óră, din partea lui Ugron și a fracțiunii sale.

Nu puțin sgomot a făcut Ugron cu discursul său fulminant, în care a încercat a dovedi, că tripla alianță n'a adus nici un folos Ungariei, ba din contră a făcut numai ca Maghiarii să fiă tributarii politice germane în toate privințele. Intre altele el dișe, că la Dunărea de sus stăpânesc Germanii, ér la Dunărea de jos ei au pus pe un Hohenzollern ca pioner al lor, și că ținta politice germane este să ajungă stăpână și pe Dunărea de mijloc.

Purtarea lui Ugron a produs atâta mâhnire și turburare în Germania, încât iute și de grabă s'au pus în mișcare guvernamentalii din delegațiunea ungară pentru-ca prin graiul lui Szilagyi să declare, că Maghiarii întot-deuna au fost și vor fi credincioși triplei alianțe, căci aceasta a dat cel mai puternic scut întot-deuna dualismului și intereselor de egemonia maghiare.

Tot așa de iute s'au grăbit apoi foile din Germania de-a felicita pe Szilagyi pentru declarațiunile sale „sincere“ și prietinesci dicend, că ei, Germanii, nici-odată nu s'au îndoit în lealitatea Maghiarilor față cu tripla alianță.

Cehii au atacat și ei la rândul lor în delegațiunea austriacă tripla alianță și politica contelui Goluchowski. Intre alții unul din conducătorii cehi, delegatul Dr. Kramarz a afirmat, că prin intimitatea cea mare a legăturilor cu tripla alianță, monarchia noastră poate ajunge încă într'o situațiune foarte periculoasă. Puterea decisivă pentru echilibrul european este această monarchia și ea n'are atâta lipsă de Germania, cât mai mult Germania de ea. Cu toate acestea, dișe, se vorbește de alianța cu Germania așa ca și când n'am pute să existăm fără de ea.

Prin această se înjosește monarchia, care ar trebui să porțe o politică conșcie de sine și independentă. Cu tripla alianță, dișe Kramarz, se face un adevărat fetișism.

În delegațiunea ungară s'au arangiat adevărate orgii de închinare dinaintea idolului triplei alianțe. În cestiuni de alianță trebuie să se ia împărția cum este și n'are nici o putere străină să se amestece în raporturile dinăuntru ale statului. Când însă Germanii din Austria susțin, că tripla alianță este o dorință a inimii poporului german și când Ungurii i fac atâtea temenele, nu se poate mira nimemî, că monarchia noastră nu poate face o politică esterióră de sine stătătoare.

Delegatul ceh criticând politica lui Goluchowski față cu Serbia, sfêrși vorbirea sa cu o apostrofă, care se referă mai mult la stările dinăuntru și de aceea a făcut mare impresiune și a fost discutată mult în toate diarele din monarchia. El a încheiat adecă vorbirea lui astfel:

Este o fatalitate istorică, că Austria (înțelege întreaga monarchia. — Trad.) nu e în stare a purta o politică amicală popoarelor...

Austria este clădită înăuntru pe două popore, și așa vegeteză sêrmana împărăția. Când totă lumea cealaltă se cutremură de rivna și impulsul de a crea; aici la noi se tem de a se folosi de ceea-ce face puterea imperiului, puterea neatinsă a popoarelor acestui imperiu. O slăbiciune neiertată e această, unde ar fi de lipsa o politică conșcie de ținta ei și plină de putere. Și érași un radicalism de neînțeles, unde ar fi la loc blândetea și calmarea. (Aprobări pe băncile Cehilor.)

Acăsta este signatura politicei noastre. Popore credincioșe, gata la ori-ce jertfă, se pedepsesc și se amenință aspru pentru credința și iubirea lor de jertfă. (Aprobări din partea Cehilor.) În schimb pe partea cealaltă se remunerază revoltațiunii în contra statului și a condițiilor lui de existență. (Aprobări.) Fia-care vede, că e de lipsă pacea, dér totul se face, pentru-ca pacea să fiă cu neputință (Aprobări). Avem simțământul amar — și această este cea mai grea lovitură pentru un imperiu, — că în tot imperul nu mai e loc pentru cei moderați. (Aplause la Cehi.) Ne-am săturat deja a juca în veol rolul Casandrei și mâna ne cade obosită, decât a stat prea mult întinșă pentru pace, fără a afla sprijin și prevenire. (Aprobări la Cehi.) Mai mult nu voi să diș în acest greu moment. Pot numai, când ved cum se guvernază în acest stat, să închei cu admonițiunea latină: „*Quem Deus perdere vult, demeritat.*“ („Pe care Dumnezeu vré să-l piérdă, i-a mintile. — Aceste ultime cuvinte au produs o mare mișcare în sală.)

Cuvintele de mai sus, rostite de conducătorul ceh, arată amărăciunea, de care sunt cuprinși Cehii în momentele de față, când după părerea lor toate cele ce se pregătesc în Austria sub lozincea de împăcare, sunt puse la cale pentru a favorisa pe Germanii și pretensiunile lor, și nu cu gândul de a face deplină dreptate și Cehilor.

Fiind-că acele cuvinte au fost rostite de Dr. Kramarz imediat după enunțările, ce a făcut-o împăratul față cu alt conducător ceh din

Moravia, Dr. Stransky, la prânjurul curții. li-s'a dat un înțeles îndoit, tâlmăcindu-se ca un răspuns și la asprele dojene ale monarhului adresate conducătorilor poporului cehic.

A fost vorba în amintita convorbire a împăratului cu delegatul Dr. Stransky, — care combătuse în delegațiunii persecutarea rezerviștilor, cari s'au anunțat la adunările de controlă cu strigarea „zde“ (aici) — de această cestiune. Împăratul dișe în mod energic: „În cestiunea „zde“ nu mă împac cu d-ta și sunt în stare de a proclama statariul, decât poporul nu se va supune. În afacerile armatei nu cunosc glumă și ți-o spun deja ađi, că nu voi da nimemîi amnestia“. Dr. Stransky apêră atitudinea poporului ceh. Împăratul răspunde: „Poporul e ațit și această a făcut-o inteligența“. — „E adevărat — replică Dr. Stransky — că inteligența a început, dér ea cunosc legea mai bine, care nu prescrie, ca rezerviștii să se anune în limba germană“. — Împăratul: „Acăsta e un argument de avocat. Iti spun însă, că e vorba de o atacere a limbii de serviciu, și această în armată e limba germană“. Dr. Stransky: „Ar pute să aibă urmări nefavorabile, decât nu s'ar ține sêmă în această atacere de sentimentele poporului cehic, găsindu-se un mijloc de aplanare“. Împăratul: „Și eu aș regreta această, dér trebuie să-ți mai spun încă odată să lăsați în pace armata“.

În fine monarhul a provocat pe Dr. Stransky să lucreze pentru înțelegerea dintre Germanii și Cehi. După-ce acesta a asigurat, că Cehii sunt gata la o înțelegere pe baza deplinei egale îndreptățiri, monarhul dișe: „Acăsta înțelegere trebuie să se facă; ea singură ne poate asigura un viitor mai bun.“

Așa a decurs convorbirea, care a făcut cea mai mare senzațiune în cercurile politice, fiind-că domnitorul însuși a întervenit în mod autoritativ și direct, neobicinuit până acuma și neadmis în principiu de regulele parlamentarismului.

Asemeni dojeni și apeluri la înțelegere a adresat monarhul și altor delegați și a dat printr'asta situațiunii un caracter deosebit, punându-o așa dișend sub presiunea voinții și a dorințelor coronei.

Tocmai împrejurarea însă, că domnitorul constituțional se vede constrins a interveni în persoană pentru a liniști spiritele, se esplică în lumea politică în sensul, că stările dinăuntru au devenit foarte critice. Asemenea a fost de toți observată purtarea plină de curagiu și de mândria națională a amintișilor conducători cehi față cu monarhul, — tot semue, că în marea cestiune a împăcării popoarelor imperiului prin egala îndreptățire națională, lucrurile au ajuns la un punct hotărîtor. Simt cu toții, domnitor și popore, că lucrurile nu mai pot merge ca până acum.

Tote acele importante discursuri și enunțări, de cari am făcut amintire mai sus, priviau numai politica esterióră, cestiunea limbii în armată și cestiunea împăcării între poporele Austriei. Întrebarea în ce stare se află naționalitățile din Ungaria nu fusese atinsă de nimenea.

Ca o asemenea întrebare să fiă discutată în sinul delegațiunii ungară nu era de așteptat, sciind cât de mult se silesc Maghiarii a ascunde relele și nemulțămirile, de care suferă majoritatea populațiunii statului ungar.

Despre această tristă stare de lucruri s'a vorbit tot numai în delegațiunea austriacă, ér în ședința delegațiunii dela 15 a lunei curente a vorbit delegatul Schneider din partida lui Lueger, îndeosebi despre modul cum sunt tratați Românii din Ungaria. Luând cuvântul tot la bugetul ministeriului de externe, d-i Schneider a diș, că monarchia noastră are un interes mare, ca să trăească în bună amicitia cu statele balcanice și în deosebii cu România. Modul însă cum sunt tratați Românii de cătră Maghiarii, nu este de natură a întări legăturile de amicitia cu România. Dreptul de limbă al Românilor este încălcă, școlile lor sunt împiedecate a-se desvolta și acum Românii mai sunt vătémați și în sentimentul lor național. Aci vorbitorul a citat cazul revoltător din Alba-Iulia, unde a fost insultată memoria eroului național român Avram Iancu, care a luptat cu credință pentru dinastia și libertatea poporului său. Asupririle și prigonirile silesc pe tinerii români să emigreze în străinătate, unde dișe, pot deveni dușmanii monarchiei. În unele cercuri ale Ungariei domnesce tendința de a face din toți amicii Austriei dușmanii ai ei.

Spune, că nu de mult baronul Ivor Kaas a scris în „Hazank“, că Maghiarii numai atunci au căpătat câte ceva libertate, când armata austriacă a fost bătută. Aceste sunt părerile, ce predomnesc în anumite cercuri maghiare.

Aceste sunt, dișe d-l Schneider, aparițiuni foarte simptomatice și ministerul de externe ar trebui să stăruiească în cercul său de putere, ca asemeni lucruri să nu se mai întemple. Amintesce, că înainte cu câțiva ani când o deputațiune română a mers la Viena, ca să așternă Majestății Sale câte-va rugări, ea n'a fost primită. Domnii, cari au sfătuit coróna în sensul acesta, nu i-au făcut un bun serviciu. Avem un interes deosebit de a susține raporturi amicale cu România și cu statele celelalte balcanice și deci trebuie să se țină sêmă de această.

Firește că discursul acesta simpatic causei Românilor al delegatului Schneider, n'a putut fi pe placul politicianilor unguři, cari nu mai vor să scie decât de partidele lor maghiare din drepta și din stânga și umblă în tot chipul să ascundă în fața lumii miseria și marea nemul-

tămire, ce domnesce aici la noi în cestiunea naționalităților.

Zadarnice însă sunt toate încercările lor de a suprima adevărul, căci el tot iese la lumină și va eși pe deplin în totă splendoarea lui atunci, când bărbații noștri chemați a lupta în fruntea poporului pentru drepturile și libertatea națională își vor înțelege datoria sfântă de a-și uni puterile și de a aduce toate jertfele posibile pentru izbânda sfinte cauze naționale a Românilor.

Sôrtea Românilor bucovineni.

Diarul național al fraților noștri bucovineni „Patria“ din Cernăuți, într'un articol interesant, ce-l publică în numărul său de anul nou pe pagina primă, — în mod ingenios împodobită cu tricolorul național, care trece în liniă obligată peste pagină, — descrie cu colorii vii luptele și suferințele Românilor bucovineni de 125 de ani încôce. Țiță ce scrie între altale confratele nostru:

E dureros trecutul nostru. Patru generațiuni s'au coborît în decursul acestui restimp în mormânt, nici una însă n'a luat cu sine mângăarea de a fi văduț neamul nostru fericit o singură dată măcar. Turul era brutal, însă sèlbătécia lui era sèlbătécia leului: el nu lua mai mult, decât îi trebuia; de legea părinților, de limba moștenită nu se atingea. Ađi suntem despoiați și de averi, și rămași numai cu sufletul, ni-se otrăvesce și acesta. Biserica și limba, singurele limane, în cari ne mai puteam refugia, încep și ele a căde jertfă tendențelor de distrugere ale acelor, ce scutitorii ar trebui sè ne fiă.

Cu un secol înainte, hotarele limbei românesce se întindeau departe spre Nordul Bucovinei, până adânc în Galiția răsăritenă; atât de puternic era pe atunci elementul românesc, încat opidul Zastavna, ađi citadelă a rutenismului galițian și a propagandei panslaviste, a fost primul, în care s'a creat o școlă poporală românescă. Ađi, după un secol, încumătarea panslavistă cere școli rusesce chiar pentru Suceava, fosta metropolă a voievođilor moldovenesce și cel mai sânt petec al istoriei românesce. Prin nefericita împreunare a Bucovinei cu Galiția a început apoi pentru școlă și biserica noastră una din epocile cele mai dureroșe din toate prin cari au trecut. Limba românescă o vedem isgonită din sanctuarele ei; copiii noștri, cari îndrănesc a vorbi în școlă limba maternă, sunt persecutați în modul cel mai neomenesc, îndurând pe lângă pedepse trupesce și torturi sufletesce; cine este surprins, că vorbește românesce, trebuie sè pörte un măgar de lemn aninat de grumaz. Originea românescă se denegă,

se înjosese; suntem numiți fi de hoți pripășiți încôce; cine aspiră la o funcțiune, trebuie sè trecă la catholicism. Locurile românesce se dau veneticilor adunați din totă Galiția, și astfel potopol slavismului creșce. Val după val curge mereu și bate ađi la porțile Moldovei.

Sè vorbim și de fondul religionar? Cine nu cunoșce trista lui istoriă? Acest imens rezervoar de bogățiă, alcătuit din munificentele danii ale strămoșilor noștri și menit a servi interesele noastre culturale, e ađi cu totul înstreinat de chiamarea sa. Administrator de străini, veniturile lui se folosesc cu predilecțiune în detrimentul nostru și spre folosul veneticilor. Se zidesc casarme, se sprijinesc internate rusesce, studenți rusesce, școle pentru toți veneticii, numai noi n'avem dreptul a recurge la ajutorul lui. De se zidesc o biserică, umblă sèrmanii ômeni dela casă la casă spre a aduna capitalul necesar; de avem lipsă de un internat, de o școlă, de stipendii pentru pedagogi, séu de alte ajutóre, ni-se dă stereotipul rëspons, că de present fondul nu dispune de mijloce. Preoțiunea noastră, tagmă cu studii academice, are un salar atât de minimal, încat trebuie sè recurgă la milostenia poporului; de dascăli nici nu vorbim. Aceste victime mor de fòme, în totă puterea cuvântului.

S'a făcut pentru noi ceva din fondul religionar: Două școli secundare gr. or., adecă liceul din Suceava și școlă reală superiöră din Cernăuți. Inșe aceste nu-s decât o minciună cu titlu frumos. Ele nu sunt institute pentru poporul gr. or., ci institute cu corp profesoral gr. or., care are nobila chiamare a instrui tot soiul de venetic și numai pe acei puțini de ai noștri, căror grația inspectorului școlar al țerii le permite a fi primiți în aceste institute „greco-orientale“, cari în urma acestei proceduri sunt ađi mai mult „orientale“ decât ort.-orientale. Limba românescă, care conform uricului de fundare ar trebui sè fiă limba de propunere, e degradată la obiect facultativ. Abia de vr'o câțiva ani încôce s'au activat la Suceava patru clase cu limba de propunere în parte românescă.

În oficiile publice întimpinăm stări de lucruri și mai triste. Guvernul țerii pare a fi o filială jagelonică, unde nu întimpin decât limba polonă. Prefecturile au funcționari străini necunoscețori ai limbei românesce, tot așa tribunalele în cea mai mare parte. Limba românescă, la început singur domnitóre în această țeră, e desconsiderată pe totă liniă. Orî și unde am arunca privirile noastre, nu vedem decât ruinele unui trecut frumos, pe care se ridică triumfătorul streinism. Așa de departe au mers uneltirile în contra instituțiunilor noastre naționale, încat în ultimii ani ni s'a impus drept cap'al bisericeii noastre, una din cele mai triste figurî, ce au purtat vr'odată cărja archieresce a Bucovinei. Și lucru și

mai dureros, acest instrument caduc și servil al guvernului, a disolvat congresul bisericesc, pentru care marele séu antecesor și întréga diecesă luptase atât amar de timp și cu cea mai mare perseveranță. Ađi e periclitată și autonomia noastră bisericescă.

Din acest ocean de desilusii și amărăciuni se ridică ca un far luminos regenerata noastră literatură, lucrarea spiritului românesc pe terenul etic și religios. Nu-i un lucru al întemplărei, decă tocmai în timpurile mai nouë, după ce s'au stîns atâtea speranțe ale națiunii noastre, atenziunea a mii de ômeni se concentrază cu predilecțiune pe acest teren al muncii spirituale; noi recunoșcem în acesta un instinct adevêrat național, care se simte atras cu dragoste potențată pe acel teren, unde în loc de colorile tomnatice ale desilusiei, ce acoper orizontul tendințelor noastre de restaurare, întimpinăm verdéța desfătătore a spiritului juvenil și a sacralui îndemn spre perfecționare, ce ne umple ca un farmec vecinic regenerador.

Colonisările.

Sunt două-șeci de ani și mai bine, de când guvernul ungresc a început sè facă încercări cu așa dișa politică a colonisărilor. O începuse Coloman Tisza, aducând pe Ciangăii din Bucovina și Moldova în „patria mamă“ și i-a resfirat prin toate părțile țerii, împărțindu-le pământ și împărțându-i cu sumedenia de favoruri și privilegii, numai ca sè facă din ei „cetățeni maghiari“ și „patrioți“, înmulțind pe calea acesta numărul Maghiarilor. Scim cât de prost a succes acesta încercare și cum bieții Ciangăi, flămânđi și goi, au luat éráși lumea 'n cap și s'au dus cum au venit.

S'au făcut apoi încercări cu colonisarea Sécuiilor în Câmpia, printre Români. Li-s'au împărțit pământuri și fel de fel de favoruri li-s'au făcut, dér nici acesta n'a succes. Sécuii n'au putut ține piept cu nevoile dilnice, comodi și lenesi și absolut incapabili, au început sè ia și ei tâlpășita, dând de rușine pe patronii și protectorii lor dela putere.

Tot așa au „succes“ și încercările făcute din inițiativă privată, și s'a dovedit în urmă, că politica de maghiarizare pe calea colonisărilor nu va ajunge curând la liman cu toate stăruințele mari ce se fac.

Dér cum Ungurii sunt dela fire încapăținați și ardându-i la călcăe de a face și din pietri Unguri, firul acestei politice trebuie cu ori-ce preț continuat. Acum însă mai mult ca ori și când statul vré sè ia în mâna lui cestiunea colonisărilor. Spre scopul acesta s'a întrunit alaltăeri în Budapesta o anchetă convocată de guvern, care își ține sediștele în sala de consiliu a ministeriului de agricultură. Din discusiunile ce au urmat alaltăeri în această anchetă, un

lucru reiese clar: colonisările sè se facă din inițiativa statului și sub auspiciile guvernului, căci numai statul pôte sè garanteze o bună reușită a lor. Toți oratorii anchetei au accentuat necesitatea acestă. Inoat statul n'ar puté sè ajungă la rezultate practice și grabnice, s'a avisat la modul de procedere propus de groful Karolyi, ca în ținuturile locuite de naționalități sè fiă colonisați proprietarii maghiari, în jurul cărora sè se stringă existențe aduse de pe Alföld și din alte părți ale Ungariei. Aceștia sè crezeze familii maghiare, cari cu timpul sè contopéscă familiile nemaghiare, adecă sè le maghiarizeze. Un singur membru al anchetei s'a aflat, care a combatut acest mod de colonisare, dicând, că Ungurul din Alföld nu pôte sè se găséscă acasă în Ardeal.

Cestiunea colonisărilor preocupă viu și gazetele ungresce. Numai de curând o fòie guvernamentală ungrescă din Pesta a publicat un articol în cestiunea colonisărilor dicând, că statul trebuie sè niséscă la crearea unei clase mijlocii maghiare în ținuturile locuite de naționalități, care clasă de Maghiari va avé, firesce, misiunea de a contopi pe cei de altă limbă în căldarea maghiarismului.

Nu ne spăriăm prea tare de niséințele și pornirile acestea dușmănoșe nouë, va fi însă bine, ca ômenii noștri chemați sè se gândéscă cu o oră mai curând la mijlocele de combatere a acestor încercări ale dușmanilor noștri.

Acésta ar fi cu atât mai necesar, cu cât din desbaterile anchetei din Budapesta vedem, că atât guvernul cât și toți dirigiitorii politiceii de colonisare se unesc în părerea, că cestiunea colonisărilor este în Ardeal o cestiune curat politică.

Rësboiul dintre Buri și Englesii.

Au trecut deja trei luni de când Transvaalul a declarat rësboiu Angliei. De atunci și până ađi Burii au făcut adevêrate minuni decă vom avé în vedere numărul lor neisemnat față cu puternica Angliă.

Burii au bătut pe Englesii la Glencoe și la Dundee și curând au silit armata lui White sè se retragă în Ladysmith, prin ceea-ce Burilor din Transvaal și Oranje li-s'a făcut cu putință a-și uni puterile și a combata astfel uniți pe inimic. Asta în partea răsăritenă a teatrului de rësboi.

În partea apusénă Burii au asediat orașele Kimberley și Mafeking, și după lupte nocoșose, li-au succes a rescula pe Olandesii din țera Cap (coloniă englesă). De atunci ei au bătut pe Englesii la Modder-River și Maggersfontein, apoi la Stormberg și Collesberg, ér în urmă pe Buller 'au bătut

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Mângăare.

— Când stau cu tine de povești
Îmi pare viața mai ușoră...
Mai spune-mi, moșule, vre-un basm,
Că noptea asta mă omără.

Cuvântul tén e mângăare
Cu câtă dragoste l'ascult!...
Ș'apoi e așa de dulce viața
Din vremurile de demult.

Betrânul gânditor și blând
Ațiță'n vatră un tăciune
Și dă din umeri suridând:
— „Da... ecă nu seiu ce țt-ăși spune“...

— Scii... aia moșule... povestea
Cu tinéru fără noroc.

Și'nduoșati cădem pe gânduri
Cu ochii pironiți la foc.

O liniște... ea de mormânt
Domnesce acum în casa asta...

E mieđul nopții... și-a pustiu
Se clatină de vânt ferestra.

Betrânu 'ncepe — „A fost odată“...
Și cum l'ascult privind la foc
În inimă 'mi-adörme dulce
Un ténér fără de noroc.

Sân-Petreanul.

Burii în Africa de méđă-đi.

(Urmare).

Țera Burilor dintre Oranje și Limpopo, este o țeră muntósă, care se ridică la 1300—1600 metri peste suprafața mării, și-i face posibil și Europeanului, cu totă situația ei subtropică (între gradul 22 și 31 lat sud.) de a locui și a munci acolo. O parte a țerii este traversată de-alungul și de-a latură de ape, riuri, văi, cari făc ca pământul sè pótă produce grâne; pe unde nu's ape, se pôte totuși purta economia de vite. Mineralii s'arată pretutindenî în belșug; cărbuni și fer se scot pe la Pretoria, capitala Republicei sudafricane, care și-a luat numele dela Andries Pretorius; în alte părți se scôte aramă și fer; aur se găsesece

la Johannesburg, Lydenburg și aproape de Delagoabai; la Kimberley, în statul liber Oranje, se găsece dela 1867 diamante, încă dela început s'a găsit o pétră de diamant de-o așa mărime, încat a fost plătită cu 264,000 de franci.

Burii nu lăcomiau după pietri scumpe și aur; ei doriau numai sè pótă trăi neconturbați cu vechile lor deprinderi, și descrierile, ce le avem despre ei, ne spun, că ei sunt așa, cum erau strămoșii lor pe la 1700, încat sunt contra ori și cărei schimbări a modului lor de traiu. Spre a se așede Burul își alege un șes accidentat de 6000 până la 10,000 hectare estindere; el vine aici pe carul séu cu boi, pe care își aduce soția, copiii și câteva unelte, cu boii și oile sale, și cu o singură carte, biblia. Casa și-o clădesce lângă un isvor, cam 10—15 kilometri depărtare dela vecinul séu cel mai apropiat; apoi pentru turmele sale își face o grădină, pe care o provede cu apă. Crescerea plantelor pe acest pământ și în această climă este atât de puternică, încat Burul după patru până la cinci ani recoltézá portocale, lămâi, perșeci, smochine și struguri. Un pătrat de

50 până la 100 hectare se séménă cu cucuruz (păpușoiu) și cu grâu. Turmele se înmulțesc și îmbogățesc astfel pe posesorul lor, fără ca sè trebuie sè-și dea vr'o silință deosebită. Decă Burul nisécesce la mai mult, atunci mai adauge la economia sa și cultivarea struților, a căror pene se cumpără bine în Capstadt și Port Elisabeth, de unde merg la Londra și Paris, la Berlin și Viena, la Roma și Petersburg, spre a împodobii pălăriile damelor europene. Un struț îi aduce Burului pe an la vr'o 1200 de franci, de-ôrece un funt de pene costă până la 1920 de franci. De aceea cel ce omără un struț séu strică un cuib de struț, se pedepșesece cu 1200 de franci amendă.

Astfel trăiesce Burul. El nu e bogat după ideile europene; dér pentru trebuințele lui are de regulă prea destul. Decă fiul și ficele lui devin mari, se căsătoresc; pentru fie-care familie nouă se clădesce o locuință, în depărtare de câteva loviturî de pușcă dela casa părintesce, și se mai iau câteva hectare mai mult în cultivare. Burul e căpetenia acestei familii, ce mereu se înmulțesece și care încet, încet formézá un sătuleț. În jurul Burului și a soției sale se

tut strașnic la Colenso lângă riul Tugela.

Aici, la riul Tugela, se așteaptă și de asemenea evenimente însemnate. Cam de o săptămână se anunță, că de-a lungul râului Tugela s'au început lupte decisive între Buri și Englesi. Se știe că mai erî alaltăeri, că Buller a ocupat la Tugela poziția Potgiertes-Drift și că Englesii au făcut la Springfield o încercare de a trece riul.

Scirile acestea au neliniștit foarte mult pe cei din Londra, deoarece în fața poziției Potgiertes-Drift stă Cvartzkop, cea mai bine întărită poziție de luptă a Burilor. E foarte probabil, că aici a fost o mare ciocnire între cei doi inimiți, despre decursul căreia lipsesc rapórturile. La Londra se știe însă atâta, că la Springfield, respective la Cvartzkop a fost dădutele trecute o vehementă luptă de artilerie și că bubuiturile de tunuri s'au auzit până la Pietermaritzburg. De aici se vede, că Burii își încordează toate puterile, de a face Englesilor cu neputință trecerea peste riul Tugela, și cum censura englesă e foarte rigorosă, n'a fost lăstate până acum comunicări de telegrame despre luptele acestea.

După o scire telegrafică însă cu data de Londra 19 Ianuarie, în capitala englesă ar fi mare bucuria, că Englesilor li-au succedat a trece riul. „Daily Telegraph“ dă, că generalul Warren a trecut riul pe la Wagons-Drift cu toate trupele lui și în direcția de Spions-Kop a ocupat o poziție favorabilă.

Trecerea peste riul Tugela a Englesilor a deșteptat la Londra cele mai auzite speranțe. Ziarele publice colone întregi de telegrame și publicul e transportat într-o adevărată euforie. Englesii încep deja să vadă pe Warren și pe Buller dinaintea Ladysmithului, uitându-și că trecerea râului Tugela poate încă să fiă fatală pentru ei. Sunt însă Englesii mai reci la cap, care se tem, că Burii lăsând pe Warren și Littleton să treacă riul, au voit numai să le întindă o cursă, căci altfel nu se poate închipui, de ce n'au răspuns la focurile de tunuri englese.

Dilele viitoare vor aduce de sigur lămuriri și vor împrăscia negura, ce o acoperă teatrul războiului din Natal.

Bulgaria în fierbere.

O telegramă din Sofia, capitala Bulgariei, vestesce, că spiritele din principatul bulgar sunt de un timp încete în cea mai mare agitație și fierbere.

Lucrul acesta inspiră îngrijirii mai ales monarhiei austro-ungare, fiind ea direct interesată în politica Orientului european. Agentul diplomatic austro-ungar din Sofia, br. Call a și fost chemat urgent la Viena, tocmai pe când principelul Ferdinand trimisese Țarului Nicolae o telegramă de salutare din prilegiul aniversării a 27-a dela intrarea trupelor rusesof în Sofia când cu războiul ruso-româno-turc.

La toate acestea se mai adaugă, că cu ocazia felicitărilor de anul nou la curtea bulgară, principele Ferdinand a dis către un agent diplomatic străin, că asupra Bulgariei se apropie nori grei de către Serbia.

Foile bulgare caută acum tot felul de legături între telegrama principelui și cuvintele rostite amintitului agent politic, unele din ele dând, că aceste cuvinte ar fi o prevestire a evenimentelor mari viitoare, ce se vor desfășura în Bulgaria. Se asigură anume, că Bulgaria stănd în pragul proclamării ei de regat, Serbia ar privi cu ochi pismuitori aceste.

Ceea-ce însă face ca spiritele în Bulgaria se fiă la culme agitate, este faptul, că armata bulgară acum pe timp de iarnă când munții și văile Bulgariei sunt acoperite cu straturi groșe de zăpadă, stă gata de manevre mari. Acesta nu se poate explica altfel, decât ca o pregătire a Bulgariei la război și însemnate schimbări.

ULTIME SCIRI.

Viena, 20 Ianuarie. Foaia oficială publică lista noului ministeriu Körber.

Berlin, 20 Ianuarie. În parlament a declarat secretarul de stat Bülow, că sequestrarea corăbiilor germane de către Englesi e nejustificată. El a protestat imediat și a cerut liberarea corăbiilor, ceea-ce s'a și întimplat.

Berlin, 19 Ianuarie. „Berliner Tageblatt“ primesce din Londra scirea, că după telegrame private so-site la ministeriul engles de război, liberarea Ladysmithului este fapt îndeplinit.

Londra, 19 Ianuarie. Scirile so-site aici despre liberarea Ladysmithului sunt considerate ca premature, deoarece liberarea trebuie să fiă premersă de lupte seriose.

Londra, 19 Ianuarie. Agența „Reuter“ primesce din Potgiertes-Drift scirea, că Englesii au plecat Miercuri din Frère și Chieveley spre Ladysmith. Ei au ocupat Springfield. Buller a dat un apel și un ordin de război, în care dă: „Mergem spre liberarea Ladysmithului. O retragere nu există“.

Pe ață se așteaptă lupta cea mare avisată de ziare.

Să vedesce oficios, că în decursul săptămânei viitoare vor fi tri-

poporul de ambe sexe, — mise la Așos, încât nu mai încăpea în 3710 soldați, își luă cuvântul președintelui Barseanu, și printr'un delegat arătă scopul venirii de-

Londra, ună, accentuând în special fost formal onvenirei cărturarilor cu po-glesilor din mai pe larg despre însemnă-veștut câte ecilor și termină mulțumind din față, c primire.

și s'au retr- după Engles- apoi constituirea Agenturii- probabil, că care însă n'a durat mult, căci- tului său m- ales d-l Ión Broju, capelan și- colinele de bibliotecar Daniile Martin, in- au dat pe- Constantin I. Marcă; con- fărte bine întăr- și Alexe B. Aldu- întind spre Ladysmith. al doilea lângă a doua liniă de apărare p- fortificat, care se întinde . care se aripa drepta a Englesilor. Posi- Burilor e foarte tare.

1 Ianuarie în București.

Sămbătă în 1 Ianuarie st. v. 1900 — după cum raportează „Monit. Oficial“ — Regele Carol, însoțit de adjutantul său de serviciu, a mers, în trăsura de gală, escortat de un escadron de gendarm, la Metropoliă spre a asista la sf. slujbă cu ocaziunea începerii anului nou.

Pe strade până la Catedrală un număr public a salutut cu iubire și respect pe Maj. Sa.

La intrarea în biserică, Regele fu întâmpinat de Metropolitul Primat, care I prezentă Crucea și Evangelia. Apoi începă serviciul divin, la care au fost de față: d-nii miniștri, d-nii președinți și vice-președinți ai Corpurilor legiuitoare, mai mulți d-ni senatori și deputați, primul-președinte și procurorul-general al înaltei Curți de casațiune, președintele înaltei Curți de compturi, alți demnitari ai Statului, primarul capitalei cu consiliul comunal, Camera de comerț, precum și oficerii generali și superiori aflați în garnisonă.

După sf. liturgiă clerul înalță rugă pentru Majestatea Lor, principii moștenitori și întreaga familie regală.

Regele Carol eșind din biserică, trecu pe dinaintea frontului gardei de onoare, ce se afla așezată în fata bisericeii, adresându-i tradiționala urare: „La mulți ani!“ la care trupa răspuns prin strigate de „ura“.

Apoi primă defilarea.

După acesta, Regele, urmat de un număr stat-major, merse în apartamentele Mitropolitului Primat. Aci se aflau adunate toate persoanele, care fuseseră față la ceremonia religioasă, spre a aduce Suvranului felicitări de anul nou.

I. P. S. S. Metropolitul-Primat rosti în numele clerului de Dumnezeu păzitei Eparchie ai Metropoliei Ungro-Vlahiei cu prilegiul înnoirii anului o cuvântare, în care dăse:

„Urările, ce din toate unghiurile Țării se îndreptă astăzi către Majestatea Voastră, sunt mărturisiri sincere ale unui popor adunc pătruns de marea înțelepciune a celui mai scump Suvoran, care întrupază în sine cele mai mărețe gânduri ale nămolului nostru românesc.

cat și mare comerciant de bere, și care prin înțelepția conducere, ce a sosit să dea acestei societăți culturale, i-a ridicat prestigiul la un nivel învidiat de toate celelalte societăți de felul acesta.

Cu tot timpul viscolos, ce a bătuit totă ziua, precum și noaptea întrégă, sala spațioasă a teatrului a fost literalmente ocupată de publicul doritor de a se distra plăcut câte-va césuri. În sunetul armonios a două musică, una militară și alta naturală, s'a jucat și s'a petrecut admirabil până în dorți de război.

Pe la césurile 11 din noaptea a venit și d-l prefect al capitalei, general Algiu, pentru a se delecta în privirea frumóselor noastre jocuri și costume ardelenesce. Primirea, ce i-s'a făcut distinsului óspe, a fost foarte entusiastă. Încântat de cele ce veduse, d-l general Algiu donază 60 de lei Societății, apoi câte 20 lei călușerilor și 20 lei lăutarilor cari au executat cele mai artistice trubenile șaruri cu viórele. Încă - nămele ministr. de 1500 lei.

„Sire, Călcând pragul și al nostru, co- uităm relele, cari au bătuit țărîta un foarte 1899. Să înalțăm rugile noastre către ale că-nețeu; să ne învióram speranțele către litere viitor mai bun, și să urám Majestatea Voștre, că în anul ce începe, prin belșugu. ce Providența va dáru, să stăpâniți un popor înveselit și o țară fericită.

„Să trăiți Majestatea Voastră!
„Să trăiască Regina noastră mult iubită!
„Să trăiască Dinastia română!“

Urmă apoi discursul d. C. Olănescu președintele Adunării deputaților, din care estragem următorul pasagi:

„Munca, fără preget, ce în curs de 33 ani ați pus, Sire, pentru ridicarea și propășirea nămolului românesc, a săpat adunc în inimele noastre sentimentul de recunoscînță, de devotament și de dragoste către Majestatea Voastră.“

În numele Senatului vorbi vice-președintele său d. Th. Văcărescu, dăcând între altele:

„Cu credință, decă, și cu nădejde în Dumnezeu privim la veacul care vine și la cele viitoare. Încrederea noastră este cu atât mai îndreptățită, că noi șcim, că avem un Cărmăciú inimós și priceput, care în trei-dec și trei de ani a dat lumii dovədə de strălucita lui cărmuire.“

Apoi a felicitat pe Maj. Sa d. C. E. Schina, primul președinte al înaltei Curți de casațiune.

În fine a vorbit primarul Bucureștilor d. B. St. Delavrancea, dăcând:

„Sire, Seculul ce trecu, va sta în istoria noastră ca „marele secol“ al Românilor. Acestă mărire o datorim Majestatei Voștre. În război ați creat ceea-ce timpurile de fericire nu pot să creze: mândria noastră și admirațiunea celor-alți de noi. În pace ați creat ceea-ce războiele nu pot să sfărîme: consciința noastră de noi înși-ne și credința celor-alți, că suntem un popor harnic și înțelept“....

adună diminița totă ceta filor și nepoților și toți cântă împreună un psalm din bibliă; sosind s'era, ei încheiă munca zilei o rugăciune comună. Ținând morțiș la obiceiurile vieții și la ideile religioase din timpurile de mai înainte, Burul nu simte dorința după o cultură mai înalță și cercul vederilor lui este mărginit; dér el are înclinarea și priceperea de om practic și printr'asta totuși a devenit pionierul civilizațiunei africane.

Pentru a-și împlini această chiámare, Burii firesce aveau lipsă de numărós pu-teri de muncă în măsură mai mare, decât li-le putea suferi propria lor familiă. Sclavagiul era și rămase, după textul clar al convențiunei de Sand-River, desființat. Burii însă luau la sine copii Negrilor, omorîți în luptele ce le purtau cu ei, și îi țineau la sine, dându-le cele de lipsă pentru traiu, ca lucrători pe pământ lor. În cas de necesitate Burii, deși nu plăteau nici-decum

bucuros simbria, mai luau Negrii adulți ca diler. În modul acesta ajunse cea mai mare parte a populațiunei indigene subjugatá politicesce de pe teritoriul lor într'un raport de serviciu către ei, deși indigenii la început îi întreceau cu numărul lor și de cincă și șese-or. Încă la 1878 erau în Republica sud-africană 300,000 de Negri, Albi numai 40,000, pe când în statul Oranje ce-i drept, în același an, numărul Albilor era de 30,000, al Negrilor însă numai de 15,000.

Un scriitor engles, care a călătorit prin statele Burilor înainte cu vre-o două-dec de ani, Anthony Trollope, face o descriere interesantă a moravurilor lor. Decă un Bur tânăr vré să se însóre, dăce el, își face mai întâiu o listă a tuturor fetelor de măritat din împrejurime, pune șeaua pe cal și începe să peșcă. Sosind la acea curte, pe care vrea s'o viziteze mai întâiu, descăleacă și întră fără a dăce un cuvânt, și

nând în mână un borcan cu compot de prune și o luminare de cერă. Acest limbăgiu simbolic este îndată înțeles: borcanul e pentru mama, și e tot-dénna primit; luminarea e pentru fată și aici se mai în-țintimplă, ca să fiă refusat, când apoi pe-țitorul încăleacă éráși iute și alergă mai de-parte. Decă însă e primită și luminarea, atunci mama o aprinde, după aceea înfige un ac în luminare, două seu trei degete mai în jos de muc, măsurând printr'asta tinerei părechí timpul pentru conversațiunea hotărítore, și apoi se retrage. Decă cei doi se înțeleg, firesce că timpul destinat le este prea scurt și ei își ajută presărând puțină sare în luminare, pentru ca flacăra să scanteeze și fitulul să ardă mai încet.

Aceste sunt moravuri, dăce Trollope, cari fără îndoielă își au originea la țermul mării nordice; acolo ele au fost póte uitate, pe când între Olandesii dela Vaal și Oranje trăesc încă mai departe.

Copiii Burilor trebuie să învețe a ceti cel puțin atât ca să pótă înțelege biblia. Fiindcă însă depărările până la școlă sunt prea mari, sunt învățatori călători, n-străbat țera și dau copiilor în intervă și vătătura care este, ce-i drept, și re-are adese-or lipsă de reímprospără, că întregire. La Burii avuți se în căruia îi își iau câte-un instructor în gră locuință dau 280 franci pe lună pentru peau prea- și mánecare. În genere By a cerceta bi- ciabil; când e vorba învătórilor mari, de-serica, mai cu semă la nimic pentru el. părările nu mai úrg cu sutele și cu În aceste s'erbátómfontein și în cele-miile la Pretori ved atunci toate locurile late orașe. Aăruțele lor, și ei așteptă libere pline a le vine rëndul de-a auzi cu răbdars-a lua cuminecătura. Se în- predica, reutul se predice și se cumi- timplăpeșite-or, fiind-că bisericile nu nece- te maș și dispoziția de a se îngrășa la compabu. La cumpărare se se ceră estă apă amară „Francisc Iosif“, ca să schimbe cu alta mai puțin folositóre.

Efectul vindecător, ce-l produce recunoscuta **Apa amară „Francisc Iosif“**

M. S. Regele, la aceste felicitări a răspuns:

„Veacul, care s'a închis, este epoca cea mai strălucită a istoriei noastre; pe frunze care nici vremurile, nici vijeliile nu le pot vesteji, cu litere de aur se va înscrie: Renașterea și neatârnera României încununată cu lauri și stropită prin sângele fiilor săi cei mai viteji“.

„Cu mândria și adâncă recunoștință, se primim der trecutului și se ne amintim de bătrâna generația, care a închinat viața și munca sa, spre a săvârși această mare operă.“

„Din nenorocire însă sfârșitul veacului, așa de bogat în fapte însemnate, ne lasă de moștenire o situația foarte grea, cu multă grijă și pierderi dureroase. Aceste necasuri, care s'au grămădit asupra noastră, sunt ca o vestire trimisă de Cer, spre a ne îndupleca încă mai mult, și a ne arăta că numai cu jertfe mari și prin silințele și unirea tuturor bărbaților însuflețiți de înalte aspirațiuni și de dragoste de patriă se pot întâmpina primejdiiile și întări viitorul, pe care se întinde un vâl nepătrunător“.

„Cu inima strinsă, însă plină de încredere în Dumnezeu, privesc anul care începe, rugându-l să păzescă scumpul meu popor și să răspândească harurile sale asupra noastră“.

„Cu această dorință ferbinte vă mulțumesc din tot sufletul, pentru căldurile voștre felicitări și asigurările de dragoste și de credință, ce ne aduceți, și pe care le-am primit astăzi din toate unghiurile Terei, urându-vă ani mulți și fericiți“.

Cuvintele Regelui au mișcat pe cei de față și au fost acoperite cu repetate strigăte de: Trăiască Regele și Regina! Trăiască Familia Regală!

La orele 12 1/2, M. S. Regele s'a întors la Palat.

SCRIRILE DILEI.

— 6 (18) Ianuarie.

Serbarea S-lui Botez în Brașov s'a făcut în toate bisericile române cu obiceiul solemnitate. Miliția, în frunte cu corpul ofiteresc, a asistat de astădată la serviciul divin dela biserica Sf. Adormiri din cetate. A slujit parochul local, d-l protopop Baiulescu, dimpreună cu d-l capelan militar gr. or. Nic. Fizeșanu. Biserica a fost îndesuită de lume, au fost de față și reprezentanții corpului ofiteresc de toate armele, în frunte cu d-l comandant de brigadă, colonel Weyrich. De ambele părți, de-a lungul bisericii, erau postați soldații, gradele inferioare, ce nu se aflau în serviciu. În decursul sf. liturghii a cântat frumos și mișcător corul mixt condus de d-l prof. P. Dima (d-l dirigent musical G. Dima a condus în același timp corul dela biserica S-lui Nicolae). Onorurile mili-

pot cuprinde dintr'odată seu de două-ori marea mulțime a celor veniți la oraș.

Tot cercul cugetării Burilor e cuprins de ideile biblice. Aceste au influențat, cum am arătat, asupra lor și atunci când s'au hotărât a emigra din colonia Cap, — emigrare care se numește în limba lor olandeză, dela cuvântul *trekken* (= a pleca), *Grooten trek*. „marea emigrare“. Acum nu mai putea fi vorba de o primire pacnică de către indigeni, cum o întâmpinaseră mai înainte unii Burii în secolul al 17-lea și 18-lea, căci acum străbăteau ținuturile în cete mari și nu mai aveau de lucru cu Hotentotii, ci cu Cafrii războinici.

Moselikatse, infrișoșatul rege al Matabelilor setoși de sânge, li-se părea atunci Burilor ca unul din acei prinți ai Philisteilor, în contra cărora odinioară aveau să lupte Jidovii, când au năvălit în Canaan. Buriil îl bătură în cele din urmă și stărpină în cea mai mare parte poporul său, la mătă-și dela Limpopo; ei se provocau la acel pasagiu al bibliei, unde Dumnezeu dăcea către Moise: „decă vă apropiăți de o cetate, luptați în contra ei“. Ei își propuseră

tare le-a făcut o companie a Regimentului de infanterie din loc Nr. 50 cu stégul și musica, care era postată în piață. În decursul sfințirii apei, armata a dat vre-o cincî salve de puscă, musica întonând „îmnul popular“. În piață, înafără de asistenți, se adunase multă lume.

Averea statului și coloniștii ciangăii. Din Betcherecul mare se scrie, că comunele Boreca și Baranyos din comitatul Torontal, care sunt locuite de coloniștii ciangăii, au fost acuzate, că ar fi usurpat pământuri de ale erariului. Din cauza acesta li-s'a intentat proces. Sfârșitul însă a fost, că ministrul de agricultură a oferit gratis comunei Baranyos 1500, ér comunei Boreca 1250 jugere de pământ; pe lângă aceea li-a iertat toate restanțele ratelor neplătite, ér comunei Barányos i a mai dat voie să notă răscompăra pentru prețul de câte 16 flor. de juger și alt pământ dela erariu, înafără de cele 1500 jugere, ce li-s'au dat gratuit. — Eță, așa scie guvernul unguresc să ajutore pe ai săi din bunurile statului, susținut din contribuțiile cetățenilor în majoritate nemaghiari!

Artistă română în Seghedin. Dumineca trecută societatea funcționarilor din Seghedin a dat un matineu artistic, la care a avut un rol însemnat d-șora Anuța Onițiu, flica d-lui jude de tribunal Alexiu Onițiu din Seghedin. Invitată a colabora la matineu, d-șora Onițiu s'a achitat de rolul său într'un mod și cu un succes, care a pus în uimire pe străini. Diarul maghiar „Szegedi Naplo“ dând semă despre acest matineu, aduce elogiile călduroase tinerei artistice române și consacră debutului său un pasagiu plin de laude. D-șora Onițiu a cântat din opera „Lucia“ și din „Troubadour“ cu o voce de suprană curată, puternică și captivătoare și prin coloratura și virtuositatea, cu care a executat ariile, a surprins publicul, care o asculta. La aplausele furtive și în urma deselor rechemări, tinera cântăreața a mai electrisat publicul și cu un cântec tirolez.

Pentru răspândirea numerilor de Dumineca ai „Gaz. Trnsn.“. Din partea d-lui Nicolae Jugina, din Turcheș, lângă Brașov, ni-s'au trimis 2 fl., ca abonament gratuit pe un an la numerii de Dumineca. În numele persoanei ajutate mulțumim dăruitorului.

Corpurile legiuitorie române se re-deschid Lună 10 Ianuarie v. În primele zile se vor lua în discuția modificarea legii asupra taxelor de timbru și înregistrare, aceea a căilor ferate de interes local, legea pentru organizarea ministerului de domenii, legea telegrafo-postală, aceea pentru căsătoriile ofiterilor, etc. Dintre legile propuse din inițiativă parlamentară, va fi depusă de urgență la ordinea zilei aceea, prin care se prevăd pedepse în contra ace-

a nimici aici pe idolatri, cum făcū acesta Moise și Iosua la Iordan. Idolatrii inșe erau în ochii lor — ca și în aceia ai părinților lor dela 1600 și 1700 — și aderenții Papei. Ei eschiseră pe orî-ce romano-catolic dela orî-ce puțință de a dobândi drepturi politice în statul lor și cu bănueli și neîncredere priveau ei în genere la toți străinii, dela cari, după părerea lor, puțin bine le putea veni. Nici chiar lui Livingstone nu i-au permis să se așeze pentru durată între ei, fiind-că era amicul căpeteniei Secheli, pe care Buriil îl învinuiău, că dă scout hoților. În vechiul testament nu se cetea nimic despre aceea, că Evreii ar fi voit să convertescă la religia lor pe indigeni.

De aceea toți misionarii erau înaintea Burilor numai nisce omeni, cari luară partea păgânilor în contra creștinilor; ei nu se încredeau în misionari și aducerea aminte de pășaniile, de cari am vorbit mai înainte, lasă să se pricepă cel puțin de ce urau pe misionari.

(Va urma.)

lor, cari speculază cu obiectele de prima necesitate.

Boboteza în Bucuresci. Ca de obicei, s'a serbat Boboteza în capitală română cu mare pompă. La orele 11 dim. s'a săvârșit sfințirea apei, la pavilionul de pe cheiul Dâmboviței, de către Mitropolitul Primat cu olerul mitropolitan, în Prezența M. S. Regelui, înconjurat de Casa Sa civilă și militară. La această ceremonie au asistat d-ii ministrii, d-ii președinți și membrii ai Corpurilor legiuitorie și toate autoritățile civile și militare din capitală. În momentul când I. P. S. Mitropolitul Primat a pus Sfinta cruce în apă, tunurile de pe dealul Spirei și-au dat obiceiutele salve. După săvârșirea rugăciunilor, M. S. Regele, înconjurat de statele majore, a primit deflarea trupelor în fața pavilionului ceremoniei.

Efectele zăpezii în România. Din cauza enormei cantități de zăpadă, ce a cădūt la câmp, prin barierele capitalei Bucuresci n'au trecut, de trei patru zile, nici chiar trecători. În deosebi, bariera Călărășilor e îngropată de zăpadă. Mai mulți gardi comunali au fost trimiși, cu lopeți, să facă pe cât e cu putință, părții. Pe stratele mai principale, cu toate, că zilnic lucrăză omenii primăriei la ridicarea zăpezii, sunt încă troiane de înălțimi considerabile. În mahalalele cele mai îndepărtate, zăpada e îngămădită în cantități enorme prin curțile locuitorilor. Un pericol, ce amenință pe marginașii capitalei, e dărîmarea acoperișurilor caselor, în cari locuiesc. Într'adevăr, foarte multe locuințe construite slab, din pricina enormei cantități amenință a se dărîma. Pentru-ca orașul să fi curățit cât se pôte de repede, primăria capitalei a intervenit pe lângă ministrul de război, rugându-l să-i pue la dispoziția soldați și furgone. O pagubă însemnată din cauza zăpezii suferă și societatea tramvaiurilor, cari nu circulă de aproape o săptămână. Sunt mari temeri de inundații, mai ales acum când timpul s'a înduleit. Pretutindeni câmpiile sunt acoperite cu un strat foarte gros de zăpadă. Decă această zăpadă se va pute menține până la primăvară, atunci semănăturile vor scăpa de îngheț, și de sigur vom avé o frumoasă recoltă la vara viitoare.

Pentru masa studenților dela școlile medii și superioare din Brașov au intrat următoarele contribuiri:

a) În loc de felicitări de anul nou: Dr. I. Bunea profesor, Brașov, 4 cor., Iosif Pușcariu avocat, Brașov, 20 corone, George Dudulescu, preot în Miersig (Bihor) 3 cor.

b) D-șora Eugenia ved. I. Paraschiv nasc. Mihaeli din Sas-Sebeș, întru pomenirea regretatului ei conșot Ioan Paraschiv fost subjude reg. în Sas-Sebeș și a filor săi Gregoriu și Ana, a contribuit 50 corone pentru masa studenților.

Direcțiunea școlilor își exprimă cele mai vii mulțămite pentru aceste nobile și pioșe daruri.

Principele Nichita în Viena. Din Cetinje, capitala Muntenegrului, se anunță, că principele Nichita va merge pe la mijlocul lunii Februarie la Viena. Scopul călătoriei lui se dăce a fi clarificarea destinului raporturilor postale între monarhia și Muntenegrul, din care cauză monarhia s'a instrăinat mult de Muntenegrul. Se crede, că regele Umberto al Italiei a stăruit pe lângă principe să facă această călătorie, deoarece regelui italian îi cade greu, ca un aliat al său să stea rău cu tatăl viitorei regine a Italiei. (Se scie, că principele moștenitor italian a luat în căsătorie pe una din fiicele principelui Nichita.)

Croații și Buriil. În ședința dela 16 Ian. n. a dietei din Agram deputatul croat Zenzavici a făcut propunerea, ca dieta să trimită Burilor o telegramă de felicitare și încurajare. Zenzavici și-a motivat propunerea printr'o vorbire mai lungă, în care a dîs între altele, că în exemplul Burilor el vede un indemn, ca Croații să scurture jugul maghiar. În tonul acesta a continuat el discursul, până când președintele i-a retras

cuvântul. Banul croat Khuen Hedervary a protestat în contra propunerii, care în urmă s'a dat comisiei de petițiuni, ca să vină cu raport asupra ei.

Pământ arabil de arendat în Dobrogea. În comuna Toxof, plasa Babadag județul Tulcea, sunt de arendat 150 hectare pământ arabil, cu preferință pentru oierit — Socotind 10—15 oi pe hectar, à 2 lei pe an pentru oie, se pôte arenda cu 20—30 lei hectarul pe an. — A se adresa la Administrația „Gazetei Transilvaniei“ în Brașov.

Albumul uniformelor armatei române. S'a luat inițiativa pentru formarea unui album al uniformelor armatei române. Comitetul e compus din d-l general Bengescu, președinte, d-l medic de corp de armată Dr. Demostene, d-l colonel Culcer, d-l intendent Ciuflea și domni colonel Vasile Nasturel, Pontbriant, Boerescu, Cioc și Ionescu. Proiectul prevede a se da aproape 50 de tablouri reprezentând pe M. S. R. Carol, pe Principele Ferdinand, ofițerii generali, superiori și uniforme de trupă. Tablourile vor fi în color. Mai prevede deosebit mai multe tablouri în color, unde se schițază diferitele faze prin cari au trecut uniforme armatei române din timpurile cele mai vechi și până astăzi. Albumul va mai fi ilustrat cu scene din războiul independenței și din istoria războaielor armatei române. Acest album important se lucrăză în vederea expoziției din Paris.

Diary german în Bucuresci. Dela anul nou apare în Bucuresci un nou diary german, „Bukareser Zeitung“, în editura F. Göbl Fii. Diarul se presentă și din punct de vedere tehnic foarte bine. Nota lui națională românească, dăce „Rom. Jun.“, îl face simpatie României.

O vizită a studenților germani. În curând va sosi în Bucuresci o mare delegațiune a studenției universitare din Germania. E vorba, precum scrie „Bukareser Zeitung“, că vor veni 1000—1500 de studenți germani spre a face o vizită studenției române universitare. D-l prof. univ. Gr. Tocilescu și d-l M. W. Schroff, publicist în Bucuresci, se ocupă de acesta. În orî-ce cas, ar fi o mare onore pentru tinerimea și Capitala noastră, dăce „Rom. Jun.“, ca un număr atât de însemnat al tinerimei universitare germane să ne viziteze.

Victimele industriei în Germania. În timpul mai nou prin dezvoltarea industriei și înmulțirea fabricilor etc. se ivesc din an în an tot mai multe accidente și casuri de nenorocire a lucrătorilor. Victimele industriei în Germania se urcă anual la cifra de 8000 de morți și 85,000 de răniți. Numărul răniților din războiul acesta industrial este mai mare în țară-care an, decăt a fost numărul răniților din războiul franco german dela 1870.

Transport de vite în Italia. Un consorțiu anglo-italian a deschis în Italia un debușeu vitelor din România. Deja s'au făcut două transporturi mari din țară pe vapoarele regiei române.

Confiscare de arme fără despăgubire. Legațiunea română din Constantinopol a făcut cunoscut ministerului de externe din Bucuresci, că în urma unei hotărâri a sublimiei Porți, s'a decis; că orî de câte-ori se vor confisca arme a căror importatiă e interdișă în Turcia, guvernul otoman nu va mai plăti destinatarilor valoarea în bani a armelor confiscate.

Temeri de esundarea Dunărei. Diarul „Galații“ scrie următoarele: Marele omăt cădūt prin Ungaria, Austria și sudul Germaniei, în urma moinei, a început a se topi. Toate apele provenite din topirea zăpezii se scurg în Dunăre. Marele fluviu a început să vie furios și să debordeze prin locurile joșe, inundând sate și orașe situate pe țărmurile sale joșe. Apa mare a trecut deja pe teritoriul nostru. Telegramme particulare ne vestesc, că orașele Calafat, Corabia, Islaz și parte din orașul Turu-Măgurele sunt deja inundate de apele revărsate.

Apele vin repede și se revarsă cu o iuțelă uimitoare. Orașul Islaz se află cu totul sub apă. În partea din vale a orașului Turnu-Măgurele locuitorii au fost puși pe fugă de furia apelor și nu și-au putut salva nimic, decât viața. Cu iuțelă, au care vine, mâne, probabil la noapte, apa mare va fi ajuns la Galați. Satul Azaciu de peste Dunăre este în pericol de-a fi inundat. Partea din vale a Galaților și mai cu seamă Bădălanii asemenea. Digul construit, după catastrofa dela 1897, apără orașul contra apelor Brateșului, nu însă și contra acelor ale Dunării.

Efectele secetei în Dobrogea. Efectele dezastruoase ale secetei de astă-vară se resimt — dice „Timpul“ — ați mai mult decât ori unde în districtele Dobrogei. În unele părți ale acestei provincii miseria e într'adevăr îngrijitoare. Astfel, în orașul Medjidia cea mai mare parte a populației, atât creștine cât și musulmane, se găsesse într'o extremă lipsă, pe timpul unei ierni atât de aspre, ca acesta, prin care trecem. În fața acestei situații, d-l Stan Sorescu, primarul orașului, a făcut apel la caritatea publică, deschizând liste de subscripție, organizând o serie de conferințe publice și un bal în scopul de a-se aduna mijloace și a se veni în ajutor populației sărace de ambele religii. Rezultatul e din cele mai îmbucurătoare: s'au strins până acum aproape 2500 de lei, cu cari s'au cumpărat 15.000 kgr. de porumb și s'au distribuit celor lipsiți de mijloace. De-semenea li-s'au dat și ajutoare în bani pentru a-si cumpăra carne, verdețuri, lemne, etc. Cu chipul acesta s'au alinat suferințele atator familii în miserie, și acesta tocmai pe timpul sărbătorilor de Crăciun, anul nou și Ramadan.

Servitorii în orașele României. În cursul trimestrului Octomvrie 1898, rezultă, după o statistică, că totalul servitorilor angajați în orașele României a fost de 6.106, dintre cari 2.789 bărbați și 3.317 femei. Bine înțeles, aceștia sunt *servitorii angajați prin bioururile respective*. Din totalul servitorilor, numai 2.944 au fost de naționalitate română, er ceilalți de alte naționalități.

Statuă de aur. Printre minunățiile, pe cari le vor trimite Americanii la expoziția din Paris, ci că va fi și o statuă colosală de aur masiv, reprezentând pe actualul președinte al Statelor-Unite, Mac Kinley. Ea va fi înaltă de 7 picioare, va reprezenta o valoare de 6 milioane franci și va fi executată de sculptorul Higby, căruia statul Montana i-a comandat acum câțiva ani, pentru expoziția din Chicago, copia statuei „Justiției“ în argint. Cheltuelile întreprinderii vor fi purtate de „Sindicatul milionarilor din statele de Est“. Statua va fi păzită ziua și noaptea, ca să fiă ferită de atingeri — nepoftite.

„Zastava“, unul din cele mai de frunte ziare naționale sârbești, care apărea până acum numai de 3 ori la săptămână, apare dela 1 (13) Ianuarie în fiă-care zi. „Zastava“, care apare în *Novi Sad* (Neoplanta) a intrat în al 35-lea an al existenței sale.

Suboficeri jidani în armata rusă. Înainte cu 15 ani, în 1885, printr'un ucaz al Țarului se oprise numirea Jidanilor, cari s'arvesc în armată, ca suboficeri. Țarul de astăzi Nicolae II însă, după cum se vestese acum din Petersburg, a sistat această oprire, așa, că în viitor vor pute fi și suboficeri jidani în armata rusă.

În trei zile la America. — Din New-York vine interesanta știre, că un inginer american a inventat o ast-fel de corabie, cu care se poate face în trei zile drumul din Europa la America. Corabia aceasta, care lucrează în Fabrica din New-Port, va avé formă de cilindru și va merge în linia spirală, așa că partea externă se va învîrți în jurul său, er cea internă va rămâne nemișcată. Dacă se va realiza invenția, se vor face mari schimbări în relațiile de comunicație ale secolului XX.

Mișcarea tinerilor turci. Diarele din Viena anunță, că tinerii turci fondază în Viena un diar spre a se lupta în contra actualei situații din Turcia. O telegramă din Paris spune, că Mahmud-pașa, cumna-tul Sultanelui, și faimosul șef al tinerilor turci, Achmed Riza-bey, au presidat o numărösă întrunire de tineri turci, ținând discursuri violente în contra Sultanelui, pe care l'au calificat de despot. S'a hotărît mărirea agitației în străinătate. Diarele vieneze mai publică o telegramă din Constantinopol, în care se spune, că în capitala Turciei s'au luat mari precauțiuni pentru serbarea Ramadanului, de ore ce Sultanul a primit număröse scrisori amenințătoare cu morțe.

Musica orănească va concerta mâne, Duminecă, în salonul otelului Europa. Din programul variat al concertului amintim piesa „Fantasia română“ de Caudella. Inceputul concertului la 7½ ore sera. Intra-rea 60 bani (30 or.)

Vistavoii Marcu, comedie, care s'a jucat de mulți diletanți, a primit o continuare sub numele: Marcu 'n satul său și se va publica în o broșură intitulată: Trei cu trei cu încă două alte comedii tot în 3 acte. Se poate comanda la librăria Gabony & Comp. Brașov cu o simplă cartă postală. Expedarea se face din partea editurii franco de port cu rambursă de câte 2 corone de broșură.

Agentură și bibliotecă în Dêrste.

Brașov, în 19 Ian. n.

Duminecă, a doua zi de Anul nou, poporul din comuna Dêrste, lângă Brașov, avu o zi de mare bucurie. Mulțămită sprijinului, de care comitetul despărțământului brașovean al Asociației s'a bucurat din partea publicului, atât prin dăruirea de cărți și alte contribuiri făcute în favo- rul bibliotecilor, cât și mai vartos prin considerabil ajutor, ce i s'a dat cu ocaziunea teatrului de diletanți, arangiat în favo- rul bibliotecilor populare în toamna anului 1898 la nobila inițiativă a D-nei Elena A. Mu- reșianu, — comitetul despărțământului a putut să înmulțescă numărul bibliotecilor sale până la deca.

Acastă a deca bibliotecă s'a inaugu- rat Dumineca trecută în Dêrste și de-odată s'a constituit și o nouă agentură a Asocia- șiunii. Ca reprezentanți din partea co- mitetului au fost trimiși președintele acestuia, d-l Andrei Bârșeanu, și vice-președ. Gr. Maior, cari fură însoțiți de d-na Bâr- seanu, soția președintelui, cu d-nii profesori Ioan C. Panțu și Dionisie Făgărășianu.

Ajunși la Dêrste pe la orele 3 d. a., spre mai marea noastră surprindere furăm întâmpinați de mulțime de popor, bărbați, femei, bătrâni și tineri, în frunte cu preotul lor d-l Ion Broju. Când ne deterăm jos din tren, mulțimea, ca la vre-o 200 de oameni înșirați în lungul drumului, isbucni în urări de „Să trăească“, apoi preotul Broju bineventă pe oșpeți printr'o vorbire căldu- rösă, er președintele Bârșeanu răspunde mulțumind cu aceeași căldură. Poporul aclamă însuflețit pe vorbitori.

De aci furăm conduși direct la școlă, unde o nouă surprindere ne aștepta. Fron- tispiciul școlii era împodobit frumos cu verdetă, er la intrarea în curte am fost întâmpinați de elevii și elevele școlare, în frunte cu învățătorul, d-l Daniil Martin. Ei ne întâmpinără cu urări, formând spali- r dela portă până la intrarea în școlă.

Școlă pe dinafară era împodobită cu brați; la una dintre uși se afla inscripțiu- nea: „Bine ați venit“, er la cealaltă „An- nou fericit“, ambele lucrate din verdetă cu multă dibăciă. Înlauntru părții spațioase sale erau de- asemenea decorați cu ghirlande, er în frunte, la spatele mesei destinate pen- tru oșpeți, era biblioteca. Acesta cu deo- sebire era împodobită cu flori și cu ghir- lande frumoșe de brad, er de- asupra o cu- nună având la mijloc inscripția: „Lumina lui Christos luminează tuturor. — 1900“. După cum am aflat, meritul principal pentru aceste decorațiuni este al d-lui învățător D. Martin.

După ce poporul de ambe sexe, — atât de numărös, încât nu mai încăpea în sală, — se liniști, luă cuvântul președin- tele, d-l Andrei Bârșeanu, și printr'un dis- curs avântat arătă scopul venirii dele- gațiilor în comună, accentuând în special necesitatea convenirii cărțurilor cu po- porul; vorbi mai pe larg despre însemnă- tatea bibliotecilor și termină mulțumind pentru buna primire.

Se făcu apoi constituirea Agenturii Asociației, care însă n'a durat mult, căci alegerile s'au făcut cu unanimitate. Președinte a fost ales d-l Ion Broju, capelan și învățător; bibliotecar Daniile Martin, în- vătător; cassar Constantin I. Marcăș; con- trolori: Alexe St. Barbu și Alexe B. Aldu- lea (unul lângă bibliotecar, al doilea lângă cassar).

Urmă predarea bibliotecii, care se făcu prin d-l Gr. Maior. Iși exprimă și dên- sul bucuria, că de astă-dată a venit în mij- locul poporului nu pentru ca să ia, ci pen- tru ca să dea. Ceea ce i se dă ați din partea comitetului despărțământului nostru este un sôre măndru și frumos, ale căruia raze încăldesc inimile și luminează mințile. Sôrele e biblioteca, er razele sale sunt că- rțile din ea, în cari cetitorii vor găsi po- vește prețioșe și sfaturi neprețuite, ce îi vor călăuzi în căile vieții și-i vor duce cu pași siguri la progres. Ceti apoi instrucțiunile privitoare la administrarea bibliotecii și ter- mină îndemnând pe popor să observe strict regulamentul, căci fără ordine nu poate fi înaintare.

Cu acestea partea strict oficială s'a terminat.

Urmă acum o producție musicală- declamatorică cu elevi și eleve ale școlii de repetiția și cu adulți, conduși de zelosul preot Ioan Broju, care e tot-odată și în- vătător. Programa a fost cât se poate de bine aleasă și tot atât de bine și executată. Întâiu s'a executat colinda: „O ce veste mi- nunată“ în trei voci, apoi nisce declama- ționii bine alese, executate de tinerii Ion I. Tampa, St. Muscal și Ion Tugaciu. Urmă un admirabil marș național macedonean, „Părintească demândare“, al cărei text mișcă- tor s'a publicat și într'unul din numerii trecuți de Duminecă ai „Gazetei“. Acest cântec a plăcut peste măsură și s'a cerut repetarea lui. D-l Broju, care a instruit și condus tinerimea, fu călduros aplaudat și feliicitat.

Înainte de despărțire, venerabilul pa- roch, d-l Toma Bârșeanu, aduse prin câte- va cuvinte bine simțite mulțumită dele- gațiilor și oșpeților. Era tocmai să eșim, decât mai mulți fruntași ai comunei nu și-ar fi exprimat dorința de-a se face și ei membri. Cel dintâiu, care s'a înscris, a fost d-l Ion Broju, capelan și învățător, apoi Daniil Martin învățător, Constantin I. Mărcăș, Alexe St. Barbu, Alexe B. Aldulea, George G. Neguș, Dumitru Săcelean, Dumitru Voina, Todor Fugaciu, Nic. Dêrstariu, Alexe Mășă și Stefan Popovici. Toți aceștia își achitară imediat taxele. Au făcut'o acesta fără a fi fost îndemnați printr'un singur cuvânt.

Etă cum sciu harnicii Români din Dêrste să îmbrățișeze mișcările pentru cul- tura națională din sinul lor. Dea Dumne- deu să aibă mulți imitatori!

Oșpeții brașoveni și mai mulți frun- tași din comună fură întruniți apoi la masa d-lui preot Broju, unde n'a lipsit nici mân- carea bună, nici vinul auriu, nici toastele frumoșe.

Să ne fiă de bine!

Petreckeri ardelenesi în București.

Ni-se scrie din București: Duminecă, 2 Ianuarie n. c. Societatea „Frăția“ a Ro- mânilor din Cata (Transilvania), aflători în Capitala României libere, a arangiat un frumos bal în sala Teatrului Eforiei, pen- tru sporirea fondurilor sale menite a sări în ajutorul școlilor românești de peste munți. Petreckeră a succos cât se poate mai bine, mulțămită energiei desinteresate și devotamentului, ce au desfășurat membrii comitetului acestei societăți, în fruntea că- reia stă distinsul tiner Ignatie Mircea, avo-

cat și mare comerciant de bere, și care prin înțelepă conducere, ce a sciut să dea acestei societăți culturale, i-a ridicat pres- tigiul la un nivel invidiat de toate celelalte societăți de felul acesta.

Cu tot timpul viscolos, ce a băntuit totă ziua, precum și noaptea întregă, sala spațioasă a teatrului a fost literalmente ocu- pată de publicul doritor de a se distrage plăcut câte-va césuri. În sunetul armonios a două musică, una militară și alta naturală, s'a jucat și s'a petrecut admirabil până în dorj de zi.

Pe la césurile 11 din noapte a veni- t și d-l prefect al capitalei, general Algiu, pentru a se delecta în privirea frumöșelor noastre jocuri și costume ardelenesci. Pri- mirea, ce i-s'a făcut distinsului oșpe, a fost förte entusiastă. Încântat de cele ce vë- duse, d-l general Algiu donöză 60 de lei Societății, apoi câte 20 lei călușerilor și 20 lei lautarilor, cari au executat cele mai artistice cântece și daruri cu viorele. Inca- sările se ridică la suma de 1500 lei.

D-lui V. A. Urechidă, venerabilului și celui mai însuflețit al timpului nostru, co- mitetul societății „Frăția“ i-a oferit un förte frumos buchet de flori naturale, pe ale că- rui panglice tricolore era scris cu litere aurii: „Ilustrului apărător al cestiunei națio- nale, V. A. Urechidă;... Românii Transilvā- neni“. Förte emoționat de acesta românească atenția, d-l V. A. Urechidă a răspuns, deși bolnav, în cuvinte entusiaste și cu dragos- tea-i de neam caracteristică, delegației, ce ia prezentat buchetul.

D-nii G. I. Comșa, G. Boer, Frații Mircea proprietari ai renumitului local „Ca- rul cu bere“ etc., G. Todor, Făgărășianu, Crețu etc., precum și d-nele Elena I. Lungu, Maria M. Bucur, și Elisabeta G. Todor, au emulat prin zelul de a garanta ireușita completă și strălucită a balului. Primescă mulțumirile noastre și pe acesta cale.

Del-Muro.

Producție populară în Rêșnov.

Zêrnești, Ianuarie 1900.

Stimate D-le Redactor! Ca o urmare firăscă a îndemnului stăruiitor, ce mai ales în prețitul D-Vöstru diar se face cu totă ocaziunea de a se înființa adecă și în mijlocul poporului nostru cât mai mult societăți și reuniuni, cu scopul nobil de a cultiva în ele și prin ele pe același popor, află cu cale, ca ori-ce început și rezultat cât de mic în direcțiunea aceea să fiă cu predilecțiune scos la ivel în diarele nôș- tre. Pentru-că numai ast-fel se poate cunos- ce, unde și întru cât află urechi de audj căldurosul D-Vöstre îndemn; precum tot numai în ast mod se va pute și mai bine stîrni simțul de imitație și emulație la cei ce înă n'au făcut destul în direc- ționea acesta.

De aceste considerațiuni condus în prima linie, viu de astă-dată a Vë pre- senta descrierea de mai jos, făcută asupra producției arangiate a 2-a zi de Crăciun de către tineră „Societate rom. de lectură“ din frunțașă comună Rêșnov.

Ar fi destul, recunosc, pentru îngu- timea spațiului, de a indica simplu mersul și rezultatul moral și material al num't-i producției, cum vëd, că se face asupra celor mai multe petreckeri, ce cu daiumul își fac rândul în timpul acesta la poporul nostru; în sensul și după resonul conside- rațiilor espuse la început însă, să-mi dați voiă a cuprinde mai mult spațiu din pre- țitul D-Vöstră diar cu descrierea menți- onată.

Programa de producție cu care s'a prezentat de astă dată înaintea publicului „Societatea rom. de lectură“ numită, a fost 1) Coróna Moldovei, executată de corul so- cietății. 2) Duet de Mozart (Flaut și Vio- lină), 3) „Cine-i Nuhâm“, anecdotă de Th. Speranță 4) „Suvenir de Mehadia“ solo flaut. 5) „La o rindunioacă“ de I. Costescu. 6) „Doina națională“ de Efr. Popescu solo bariton. 7) „Herșcu boccegiul“ de V. Alex- andri. 8) „Sună buciumul d'alarmă“ de I. R. Simionescu, corul societății. 9) „Cuvânt de încheere“.

Întregă această programă, pentru început destul de variată și bogată, a fost neașteptat de bine executată. Pașirea disciplinată și resolută a membrilor din cor pe podiul, de-așupra căruia sta atârnat un transparent cu inscripțiunea: „Societatea rom. de lectură“, ér de desubt devisa ei: „In unire stă puterea“, își da a pricepe imediat, că aici e vorba de-o lucrare serioasă și conștientă pregătită. Au și fost executate la rândul lor tustrele cântările de cor, cât se poate de precis și corect. Asculta uimit și transportat poporul adunat în număr nespus de mare în frumoasa și spațioasă sală și pricepeai lesne privind în sufletul lui, că aproape mai mare ca plăcerea, ce o simțea în momentele acelea, era nedumerirea lui, că ômenii din sinul său știu și cunoscuți de el, pot să ajungă a cânta în așa frumoasă rânduială. Duetul de flaut și violină, executat de tinerii învățători Bartolomeiu Tipeiu și Virgil Bude, a fost de asemenea pe deplin corect executat. Tinerii d-ni învățători au dat de astă-dată simțită dovadă, că stăpânesc bine instrumentele lor, pe cari luându-l cât mai des amână, vor ajunge de sigur nu numai a delecta la astfel de ocasiuni poporul, în mijlocul căruia de altcum numai din tòmnia trecută au intrat, dér vor pute cu ajutorul lor mai ușor forma și corul pentru biserică, ceea ce precum am aflat, chiar lipsește în Râșnov.

Declamările: „Cine-i Nuhâm“ predate de membrul societății G. Scurtu, ér Herșcu bocegiul, de membrul A. Trett au produs foarte mare ilaritate în publicul adunat, fiind predate atât în fond, cât și în formă cât se poate de bine. Mult a plăcut apoi „Souvenir de Mehadia“ cântată din flaut de cătră d-l inv. B. Tipeiu, care rechemat, a fost silit să mai execute o a doua cântare „Doina Mehedinți“ tot atât de captivată pentru sufletul Românului, ca și cea dintâi, cu frumoșele lor figuri, cari reamintesc aci o doină de pe plaiul munților, aci o parte din jocul saltăreț și voinesc, ce atât de mult place poporului nostru. Tot cu acest fond de sentimente a fost ascultată, cu deosebită plăcere și „Doina națională“ cântată de d-l inv. dir. Romul Cristolovean, care asemenea a fost mult aplaudat, posedând o frumoasă voce de bariton.

Ca punct ultim din programă a fost „Cuvântul de încheiere“ rostit de d-l paroh local I. Teculescu. Dânsul în calitate de conducător al Societății de lectură, în cuvinte scurte și alese, mulțămind publicului adunat în mare număr și de prin comunele din împrejurime (Zârnesol, Bran, Cristian, Ghimbav, etc.) esplăcă și documenteză marele interes, ce-l pòrtă în ziua de ađi fie-care națiune față de ideea de asociare pe toate terenele. Drept aceea îndemnă cu căldură pe poporul nostru român, ca și el să ia în seamă această idee, carea ici cole a început a prinde rădăcină și la noi; căci, precum s'a putut încredința și din cele vădute și audite, ceea-ce cu greu său de loc nu poate face unul singur, mai mulți înși împreună étă ce pot.

Potrivit apoi și la înțelesul tuturor termină cu următoarele versuri improvizate și pe cari, la dorința mea, a avut bună-voința de a mi-le pune la dispozițiune:

E frumos stejarul falnic
Cu-a lui crengi mai mari și mici,
Dér mai măndru e un codru
De mai mulți stejari voinici.

Vânt năprasnic, când isbește
In stejarul singurel,
Il îndoe și-l aplăcă
Rupându-l ca vai de el.

Dér în codru, unde falnic
Stau alături mulți stejari,
Vie vânturi cât de aspre,
Codrul stă, — n'are habar.

Stă pe loc în neclintire,
Érá vântul furios
Trece peste vârful de ramuri
Șuerând neputincios.

Astfel e și omu'n lume
Când stă singur într'un colț
Ca stejar băut de vânturi,
Când nu are nici un soț.

Dér unit apoi alături
Tot cu frați de-aceiași neam
O, atunci el e puternic
Ca și codrul, cum spuneam.

Frați Români! Pe sēma vòstră
Acestea le-am pilduit,
Ba luând în sēma vorba
Sē n'ntelegeți anumit,

Că 'n unire stă puterea,
In unire, ce doresc
Rădăcină să prind'afunde
In tot nēmul românesc.

Aplause animate au acoperit frumoșele cuvinte ale vrednicului conducător al societății, care ostentând până a înfintat-o și încă tot mereu într-o a-o conduce cu tact și cu pricepere, dá eclatantă dovadă, că nu scie a fi preot numai după a lui Melchisedec rânduială, ci și după a vremurilor de ađi recerintă.

Si a urmat apoi jocul; s'a încins o horă măndră și frumoasă, încât spațioasa sală departe de a o cuprinde, trebuia să supòrte 3-4 cercuri de horă de-odată. Și ce admirabil și feeric se prezentă la lumina lămpilor un astfel de joc. Cum scipeau în fel și fel de fețe mulțimea fluturilor de pe frumoșele îi și fote ale Româncuțelor, cari în comuna această, cum am văzut, păstrează încă binisor frumosul port străbun. Cercam a asemenea horă voioasă când cu un buchet, când cu o frumoasă și măndră pagiste presărată cu fel și fel de floricele; érá cu gândul mă abăteam chiar la fantasii. Da, gândeam în momentele acelea; numai astfel a putut vedé cine o fi văzut vre-odată, amăgitorul joc al ieielor șirete și mai ales numai astfel au putut fi ele îmbrăcate, în frumoșele îi cu riuri și cu pușori împrejmuiți cu fluturi lucioși, și nicidecum în fuste solivisite și corsete scorigite. A urmat apoi în pauză și un sdravén „Călușer“ și o sprintenă „Bătută“ durând jocul animat până cătră ziua.

Astfel a decurs producțiunea și petrecerea „Societății rom. de lectură“ din Râșnov, la care prea frumos rezultat moral adăogând, cum mi-s'a spus, și pe cel material, cu o încasare de peste 300 coròne, sprijinirea și dragostea, ce se transportă tinerei societății ne apare în o lumină dintre cele mai plăcute și mai favorabile.

Unul dintre cei de față.

A p e l *

cătră toți Domnii în viață, cari au făcut examenul de maturitate (bacalaureat) la gimnasiul român gr. or. din Brașov.

Din incidentul jubileului de 50 de ani dela înființarea gimnasiului român din Brașov, s'a pus în lucrare o monografie istorică a școlilor române gr. or. din Brașov. Monografia această va da și o listă completă a tuturor, cari au făcut aci examenul de maturitate, indicând la fia-cine poziția sa socială de astăzi. Pentru ca lucrarea această să se pòtă săvêrși fără de greșeli său lacune, rog pe toți Domnii, cari au făcut examenul de maturitate la gimnasiul gr. or. român din Brașov, ca să se comunice pe o cartă de corespondență pozițiunea socială și ubicațiua d-ilor. Pentru de-a înlesni utilizarea datelor trimise, rog a-se face comunicatul în forma această:

- 1) N. N.
- 2) exam. de maturit. în anul...
- 3) (poziția socială).... în

Subscrierea m. p.

Se trimite la adresa: Direcțiunea gimnasiului român Brașov (Brassó).

Brașov, 27 Dec. v. 1899.

Virgil Onițiu,
directorul gimnasiului român gr. or.

A v i s.

De-orece mulți dintre cei-ce stau în fruntea reuniunilor de cânt și muzică, și a corurilor de țeran, nici până ađi nu și-au luat ostentela a-mi trimite datele statistice despre acele coruri, imi iau voia a-i ruga pe această cale din nou, să binevoescă a-mi trimite aceste date până cel mult în 31 Ian. st. v. 1900.

*) Tòte diarele române sunt rugate să reproducă, în interesul scopului urmărit, acest apel.

Cine scie îndestul apreția scopul bun, ce urmăresc cu edarea acestui anuar și doresce ca și reuniunea său corul de sub conducerea sa să fie înregistrat în el, să binevoescă a-mi trimite datele necesare până la termenul mai sus indicat, de-orece după acest termen voi începe tipărirea anuarului omițând simplu și nefăcând nici o amintire despre existența corurilor, dela cari n'am primit aceste date.

La compunerea datelor statistice servescă spre orientare apelul meu publicat în diarele române din an. 1899 (Gazeta Transilv. Nr. 15, Tribuna 80, Fòia pop. 17, Trib. pop. 80, Fòia diec. 16) — cu adausul, că datele referitoare la activitatea corului să se estindă și pe anul 1899.

De-asemena rog pe D-nii, cari mi-au trimis deja datele statistice, să binevoescă a-mi arăta activitatea și eventualele schimbări în organismul corului în anul 1899.

Sibiù, în 4 (16) Ian. 1900.

Timotei Popovici,
profesor de muzică la seminarul rom

Nou abonament la Gazeta Transilvaniei.

Cu 1 Ianuarie st. v. 1900

s'a deschis nou abonament, la care invităm pe toți amicii și sprijinitorii fioiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: pe un an 24 coròne (12 fl.); pe șese luni 12 coròne (6 fl.); pe trei luni 6 coròne (3 fl.); pe o lună 2 coròne (1 fl.).

Pentru România și străinătate: pe un an 40 franci, pe șese luni 20 franci, pe trei luni 10 franci, pe o lună 3.50 franci.

Abonamente numai la numărul poporal de Dumineca:

Pentru Austro-Ungaria: pe un an 4 coròne (2 fl.); pe șese luni 2 coròne (1 fl.).

Pentru România: pe un an 8 franci, pe șese luni 4 franci.

Abonarea se pòte face mai ușor prin mandate postale.

Administrațiunea.

Producțiuni și petreceri.

Satulung. (Săcele) 2 Ian. 1900.

Stimate D-le Redactor! Am avut câteva momente de deosebită satisfacție sufletescă la producțiunea și petrecerea, ce a aranjat'o aci d-l învățator Domețiu Dogariu, cu concursul zelosului D-sale coleg Vasile Farcaș. Această împrejurare mă determină a face cunoscute aceste momente.

Diletanții au fost micii copii de școlă, cari intrunțiți, într'un mod admirabil s'au achitat de rolurile lor peste așteptarea publicului de față. D-l Dogariu și d-l Farcaș ni-au dovedit, că cu zel și paciență se pòtă face foarte mult.

Corul, condus de d-l Fărcaș, a cântat într'o plăcută armonie câte-va mici piese, între cari „Stichòvna“, „De când electricitatea“, „Haideți fraților să mergem“ etc.

Pe bina improvizată apare de-odată o fetiță, care începe a declama „Sila“ de C. Boliac. Cu atât efect a declamat drăguța mistică, încât a stors lacrimi din ochii multor asistenți. Un copilaș a declamat apoi o anecdotă de Speranța. Au produs mult haz doi mici diletanți, travestiți în țeran în vèrstă prin „Dialogul între doi țeran“.

Succesul acestei producțiuni a fost atât de frumos, încât aplausele la adresa aranjatorilor nu mai conteneau. D-l Dogariu într'o frumoasă perorațiua mulțumii publicului, care era atât de numeros, încât abia-l încăpea sala cea mare a școlii.

După producțiune a urmat dansul. Venitul curat a fost destinat în favorul școlii.

Meritul acestei frumoșe reușite compete pe de-a întregul bătrânului director al școlii din Satulung, Domețiu Dogariu, unul dintre cei mai vechi, mai activi și

mai respectabili învățători din Săcele, totdeauna entuziasmat de progresul școlilor noastre și ținându-și școlă sa la acel înalt nivel, încât pòte servi ca model.

Niță.

Giurghiu, 31 Dec. 1899.

Cunoscută este vorba: „lucrul bun trebuie imitat“. Deci mă rog să dați loc în colònele scumpului diar „Gazeta Transilvaniei“ și acestei corespondențe, în care și eu voi să aduc un bun lucru la cunoștința publicului.

Având în vedere multele trebuințe ale școlii din comuna noastră, tinerii învățători în fruntea tinerimei și ajutorat de senatul școlastic lucrăză din răspuse de-a acoperi aceste neajunsuri prin arangiarea de producțiuni și petreceri. In decursul anului școlastic, 1899—1900, de când a venit tinerul învățator Vasile Cioloca, s'au arangiat două petreceri, una la prinderea postului de Crăciun și a doua în ziua a doua de Crăciun. Petrecerea din urmă a fost împreunată cu o producțiune musical-teatrală, al cărei program este următorul: 1) „Nascreea ta“, cântată în cor. 2) „Peneg curcanul“, de V. Alexandri, declamată de Vas. Cioloca. 3) „Omul frumos“, poeziă de A. Mureșianu, declamată de I. Donea. 4) „Sergentul Florea rânit“, poeziă de Leon, decl. de I. Cotta. 5) „Nu pot crede“, poeziă cântată de cor. 6) „Vistavoiul Marcu“, comediu în 3 acte de T. Alexi, care a fost jucată de: Al. Stroia, Al. Cotta, d-șora Carolina Făgărășianu, I. Donea, d-șora Victoria Rotariu, Isidor Cotta. Toți și-au scuit rolurile foarte bine și au fost aplaudați de public.

Deși timpul era cam nefavorabil, au luat parte multe familii onorabile din jur, dintre cari amintesc: familia Al. Tèrnăvean, preot în Hodac, George Tèrnăvean notar, în Hodac-Ibănesci, Ioan Petru preot în Solovèstru, Victor P. Hârșian învăț. în Hodac, Zah. Frandes învăț. în Hodac, Michail Grec, proprietar în Reghinul maghiar, G. Popescu sub-notar în Jabeuiță, cari toți au făcut suprasolviri frumoșe. De-asemena o mare parte din popor iubitor de școlă și națiune, au făcut suprasolviri, pentru cari sunt rugați pe această cale a primi sincere mulțămiri. *) Primescă mulțămită și d-l învățator al nostru Vasile Cioloca și toți tinerii domni și domnișore, cari au fost atât de bravi și au învățat atât de bine, încât au încântat pe toți, cari au ascultat.

Un privitor.

In Alba-Iulia se va arangia o producțiune teatrală împreunată cu joc din partea meseriașilor români, Joi în 25 Ianuarie n. c. Venitul curat e destinat pentru rechisite și îmbrăcăminte copiilor sèraci dela ambele școle române din Alba-Iulia. Intrarea: de persoană locul I. 2 cor., locul al II. 1 cor. 60 bani, locul III. 1 cor. 20 bani, galeriă 80 bani. — Comitetul aranjator: Florian Rusan președinte; Ion Pampu vice-preș.; Nic. Mebeșan vice-preș.; Ioan Anghel cassar: I. Roșca controlor. Ofertele se vor chita pe cale diaristică.

Dela „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului.

Din programul de lucru pe anul 1900 al acestei reuniuni, ce ni-s'a trimis și nouă din partea secretarului, estractem următoarele:)

In scopul cunoșterii referințelor economice ale agricultorilor în 1900 se vor ține intruniri agricole în comunele Ilimbav, Bradu, Vale, Deal, Turnișor și Cichindeal. In cadrul acestora se numără și prelegerile populare, ce se vor ține în comuna Seliște la 28 Ian., 4, 11, 18, 25 Faur, 4, 11 și 18 Martie, și anume în cele 4 dintâii va prelege presidentul Reuniunii d-l D. Comșa

*) Nu ajunge atâta. Contribuenții trebuie publicați fia-care cu numele și cu sumele contribuite, fiind subscris și cel puțin doi membri din comitetul arangiator. Trebuie să se arate totalul sumei încasate și locul unde s'a depus acea sumă. Numai astfel pòte avé valòre o dare de sēma. — Red.

despre prăsierea pomilor, despre cultura pomilor, despre culesul și păstrarea pomelor și despre întreținerea pomelor; In a 5-a și a 6-a va prelege d-l R. Simu din stupărit, őr in cele trei din urmă membrul pe viața d-l Ioan de Preda, avocat, va vorbi asupra cultului sparangelului și a oiuperiorilor, despre testamentele și donațiunile în cas de mörte și în fine asupra contractelor de moștenire și de susținere. Aceste prelegeri se vor ține în Duminicile amintite și în őrele dela 4—6 d. a.Ń

Esposiția de vite cornute împreună cu distribuire de premii în banii se va ține în Mercurea. Cursul de altoit pomi se va ține în Sebeșel. Cu câte un altoit (măr pătuli) va fi dăruit fiă-care membru al Reuniunii cu locuința în Sebeșul-de-sus.

In decursul primăverii se vor distribui între membri în mod gratuit semințe de trifoi, lușernă, napi de nutreț, orz de Hauna, săcară de primăvară, cănepă italiană, etc. In același timp comitetul mijlocesce pentru ori-cine i-se va adresa procurarea de semințe bune și mai ieftine.

In scopul răspândirii cultului galitelor, membrii vor primi în mod gratuit ouă, găini etc. de soiul Plaimonth-Rocks. Masa de sămănat și alte unelte economice se vor pune spre folosire la dispoziția membrilor. Intre membrii din Fofeldea se va sorta o vițea de rassa „Pinzgau“ și eventual un berbec și oi de rassa Frislandeză.

Din viața lui Ștefan-cel-Mare.

Din 8, câți eram în familie, n'am rămas decât doi, sora mea Maria și eu. Amândoi stam pe lângă sobă și ne gândiam la timpurile trecute. Era într'o sără de iernă gerosă. Vântul afară sufla cu putere. Nicăi țipeniă de om p'afară. Ferestrele odăii deși erau bine oblonite, totuși erau sgâlțâite cu putere de vânt și din când în când, pe nu știu unde, se străcura în odăia câte-un fulg de zăpadă. Maria, care altă-dată simția cea mai mare plăcere când era ger și spulberat de zăpadă, acum când auzia vîjeitul crivêțului se cutremura și se ghemuia cât mai aproape de sobă, gândindu-se dusă, par'că nu făcea parte din lumea această.

Credeam, că și ea s'ar fi gândit ca și mine la viitorul său, însă mă înșelasem, căci nu la viitor se gândea, ci la trecut.

Cine scie prin câte sfere ar fi trecut, decât nu ași fi întrerupt'o cu întrebarea.

— La ce te gîndesci, scumpă sorioră? Ea uitându-se lung la mine, mi-a răspuns:

— La ămieni mari ai țerei mă gîndesc.

Vântul, care suflă afară cu putere, miite și feluritele flori depuse pe gémuri de ger, focul pălpăind în sobă, toate acestea m'au transportat tocmai în anii copilăriei noastre, când stam împrejurul mamei în timpurile gerose de iernă, pe lângă sobă; őr ea, răposata mamă, Dumneșeu s' o ierte, ne istorisia fapte vitejesci de ale Domnilor mari ai țerei.

Par'că o vėd cum se ruga de noi să ne strîngem în casă spre a nu rėci și fiind-că ne plăcea mai mult a ne juca cu zăpada, decât a sta pe lângă foc, ea sėrmana, ne promitea, că, decât vom intra în casă, ne va istorisi ceva frumos din viața lui Ștefan cel-Mare și altor Domni. Atunci cu toții ne îngrămădiam împrejurul ei, ca nișce pui de cloșcă, așteptând cu nerăbdare istorisirea. Tăcerea era absolută. Nimeni nu mișca. Ea, mama, plimbându și ochii împrejurul nostru cu drag, începea șirul istoriei.

Crede că și tu, iubite frate, mai îți minte pe când mama într'o sără ca asta gerosă și viforosă, ni-a istorisit despre lupta lui Ștefan-cel-Mare, dela Valea-Albă.

Este mult de-atunci, — așa începă ea — pöte că era și timp de iernă ca acum, pe când în Moldova domnea Marele Ștefan. Acest Domn în totă viața lui nu s'a gândit, decât să-și vadă țera liberă și curățită de străini. De aceea până în momentul morții n'a lăsat sabia din mână. Ca ieri îl vedeai la Hotin bătend pe Tătari, ca ađi în munții Carpați bătend pe Ungari și ca mână la Dunăre bătend pe Turci. Pe unde trecea, morminte pentru dușmanii țerei săpa.

Faptele acestui Domn au pus lumea întrăgă în uimire, de ăcea:

„Țera-i mică, țera-i tare și dușmanul spor nu are“. Și era foarte adevărată această dicetore, căci câți dușmani au intrat în țera lui Ștefan, nicăi unul n'a avut fericirea să se întörcă de unde a plecat.

Rėnd pe rėnd, Ștefan a bătut pe toți vecinii, cari se încercau să i calce țera. Turcii însă au fost bătuti de mai multe ori. De aceea Sultanul Turcilor s'a hotărît a isbi pe Ștefan cu totă puterea și a i preface țera în provincie turcescă.

Pentru acest scop Sultanul și-a format o armată foarte mare și se puse în capul ei, luând cu el și stėgul cel verde ca semn, că se vor lupta pe viața și pe mörte.

Lumea întrăgă se mira de mulțimea armatei turcesci.

Ștefan însă, basat pe purtarea voinicilor săi și cu credința în Dumneșeu, aștepta momentul luptei.

Lupta se încinse la Valea-Albă și era o luptă crăncenă. De ambele părți se luptau ca nișce lei. Ștefan, spre a hotărî sorța rășboiului, se avirli ca un glonț în armata turcescă, însă pentru nefericire a fost rănit și coplesit de mulțimea Turcilor.

Așa fiind, a fost nevoit a se retrage. In retragerea sa, Turcii îl urmăreau spre a pune mână pe el. Rănit cum era și urmărit de dușmani, s'a dus drept la cetatea Némțu, unde-i era familia. Mama lui însă, în loc să-l primescă, i-a spus să se ducă mai bine să möră, decât să stea în casă cu femeile. El, rușinat de aceste vorbe, se întörce la câmpul de luptă, își strînge armata risipită, și, pe când Turcii îl credeau pierdut, s'au vėduț așa de tare isbiti de Ștefan, încât își pierdură și cumpătul și nu sciau încătrău s'o apuce. Munții, delurile și văile erau pline în urma luptei de cadavrele Turcilor

— Ei! copiii mei, aceste lucruri le veți învăța și în școlă, dər până atunci eu ca mamă și ca Romăncă, sunt datoră a vi-le istorisi, așa a încheiat răposata noastră mamă, iubite frate.

Nimic n'am uitat din câte mi-a istorisit mama, lângă gura sobei. Ce bine ar fi, decât toate mamele ar face așa! Astăđi însă, mamele în loc de a se ocupa de copilășii lor, îi încredințază în mânilor dădăcelor Nemțoice, ori Franțușoice, cari numai de istoria țerei nu pot să le vorbescă.

La acestea mă gândeam, iubite frate, mai înainte de a-ți spune, când auziam vėntul că suflă cu putere.

N'a apucat să termine și ochii i-se umpluse de lacrimi. Nicăi eu însă n'am fost mai tare, căci o imitasem și ne mai putėndu-i vorbi, i-am spus un sărut frățesc pe frunte și, plangėnd, i-am spus nopte bună.

(„Albina“).

MULTE ȘI DE TOTE.

„Bola somnului“.

Esistă o așa numită „bola somnului“. Ea se întelnesce mai cu sēmă în climatule arđtore ale Africeii occidentale. Bolnavul nu pöte rezista cerinței de a dormi; ochii-i se închid fără voie, un moment perde cu-

noscința; somnul acesta nu se prelungește însă.

Ce trebuie însă să credem de fakirii din India, cari singuri, de bună voie, adorm timp mai mult sėu-mai puțin îndelungat? Ei se „antrenază“ probabil, se sugestionază și sfirșesc prin a căde în stare de hipnotism. S'au vėduț unii, cari se lăsau să fie îngropați timp de mai multe săptămăni. Cum trăsesc? őr ce animalele, pe cari le amortșese frigul și cari, părănd lovite de mörte, trăsesc cheltuind foarte încet forțele căștigate? Sėu trebuie să credem în vre-o șarlataniă? Se ăce, în adevăr, că fakirii au în gură o plantă, al cărei secret numai ei îl cunosc și care are puterea de a da organismului omenesc, un timp destul de îndelungat, putere și energie.

Ceea ce e sigur, e că fakirii sunt foarte cumpėtați, că ajung să nu absorbă decât o foarte mică cantitate de alimente și că, afară de această, ei se obișnuiesc să stea în cea mai perfectă nemișcare, încăt s'ar crede, că sunt nișce statue.

Doctorul Heinsoldt a avut ocașunea în Indii, să vadă pe mai mulți supunėndu-se la proba înmormentării. Unul dintre dēșii, după ce i s'au astupat nasul și őrchile cu apă imbibată cu cėră, a fost îngropat la doi metri adēncime. Fakirul a stat îngropat patru luni. Desgropat, a revenit încet la viața.

*** Un șal foarte prețios.**

Țarina a primit acum de curėnd un vestmėnt de o valöre artistică. Este un șal de mėtase extra-ordinară și de o fineță neintrecută, a cărui lucrare foarte îngrijită a durat nu mai puțin de doi ani. Pentru ca să-și facă cineva idee de finețea sa, vom spune, că el are o lungime aproape de 10 metri pătrați și nu are o greutate mai mare de 25 grame, greutatea unei piese de 5 lei în argint. Bine lucrat, el pöte să fiă trecut priur'un inel de damă. Afară de calitatea mėtasei, se remarcă încă desenurile foarte atrăgătoare, cari reamintesc pe acelea ale faimoselor covore persiene. E de colorie albastră și în centru sunt făcute armele imperiale ale Rusiei. Acest șal, țarina l'a primit cu ocașunea unei festivități din partea damelor din gubernia Orenburg, pus într'o casetă de argint, care sēmăna cu un cufărăș-giuvaer și reprezintă cel mai prețios cadou, care se pöte face unei princese.

CĂLINDARUL PLUGARULUI
pe anul visect 1900.

A apărut și se pöte procura dela **Tipografia A. Mureșianu din Brașov.**

Acest Călindăr au intrat în anul VIII-lea, format mare, și conține portretul foarte bine reușit al lui Avram Iancu. Urměză apoi cronologia anului 1900, regentul anului, începutul anutimpurilor, sărbătorile și alte ăile schimbătoare, calculul sărbătorilor mai mari, posturile deslegarea postului etc. După cele 12 luni, urměză taxele telegramelor, scrisorilor, pachetelor; competențele de timbre, măsurile metrice, tērgurile corectate din Transilvania, Bănat, Țera ungurėsă și Bucovina. In partea literară găsim un interesant capitul privitor la începerea rășboiului pentru neatărănare de G. Coșbuc; apoi „Popa Stoica“, poesiă de Dim. Bolintineanu. Avuția și binefacerea (un interesant capitul după Smiles-Schramm). Doina, In șanțuri (poesii) de G. Coșbuc etc. In partea igienică și economică: Un dușman al omului (rachiu); Ce să facă părinții, ca să-și ferescă copiii de orbiă; Cum să tracteze părinții pe copiii lor orbi; Bune sunt beuturile pentru copii? Urměză apoi partea economică: Vitele roșii (pinzgau), de I. Georgescu. Despre gunoiu, de I. Georgescu; Sădirea pomilor; Hrana vitelor (Grăunțele, șfeclele și apa de beut). La urmă mai multe povețe prețioșe și glume apoi anunțuri. Prețul 25 cr. (cu posta 30). *Vendėtorii primesc rabatul cuvenit.*

Căendarul săptămănei
IANUARIE. are 31 ăile. GERAR.

ăile	Căend. Inl. v.	Căend. Gregor.
Dum	9 Sf. mart. Poliet	21 M. Agnesia
Lună	10 Păr. Grigor. Ep.	22 M. Vicențiu
Mărți	11 C. Păr. Theodos.	23 Logod. Mariei
Mer.	12 Sf. m. Tațiana	24 Thimotheus
Joi.	13 Sf. mart Emiliu	25 Int. lui Pavel
Viner	14 P. ucis în Sinaif	26 Policarp
Săm.	15 C. P. Pavel Tib.	27 S. Ioan Christ

Domnii abonenți, cari încă nu și-au reînorit abonamentul, să binevoiescă a-l reînori neamănat ca să nu li-se întrerupă regulata espedare a ăiarului.

Cu numărul de față se sisteză espedarea fōiei celor ce nu și-au re'norit abonamentul.

Administrațiunea
„Gazetei Transilvaniei“.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 19 Ianuarie 1900.

Măsura sėu greutatea	Calitatea.	Valuta austr.	
		kor.	fil.
1 H. L.	Grăni cel mai frumos	11	80
"	Grăni mijlociu	11	40
"	Grăni mai slăb	11	—
"	Grăni mestecat	9	20
"	Săcară frumosă	7	20
"	Săcară mijlocie	6	80
"	Orz frumos	6	40
"	Orz mijlociu	6	20
"	Ovės frumos	4	40
"	Ovės mijlociu	4	—
"	Cucuraz	7	60
"	Mălaiu	8	20
"	Mazare	13	—
"	Linte	19	—
"	Fasole	9	20
"	Sēmăntă de in	22	—
"	Sēmăntă de cănepă	8	40
"	Cartofi	1	80
"	Măzărliche	—	—
1 kilă	Carne de vită	—	88
"	Carne de porc	—	88
"	Carne de berbec	—	—
100 kil.	Sėu de vită prospėt	50	—
"	Sėu de vită topit	72	—

Cursul la bursa din Viena.

Din 17 Ianuarie 1900.

Renta ung. de aur 4%	98.55
Renta de corone ung. 4%	94.85
Apr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	100.05
Apr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	99.90
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis	99.20
Sonuri rurale ungare 4%	93.60
Sonuri rurale croate-slavone	94.50
Impr. ung. cu premii	161.—
Lesuri pentru reg. Tisei și Seghedin	137.70
Renta de argint austr.	99.20
Renta de hărtie austr.	99.—
Renta de aur austr.	98.55
Lesuri din 1860.	137.—
Acții de-ale Băncei austro-ungară	130.60
Acții de-ale Băncei ung. de credit	186.25
Acții de-ale Băncei austr. de credit	133.75
Napoleonori	19.23
Marci imperiale germane	118.10
London vista	242.30
Paris vista	96.10
Rente de corone austr. 4%	98.95
Note italiene	89.70

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Nr. 403—1900

PUBLICAȚIUNE.

Acei posesori de casă, care au clădit în anul 1899 un edificiu nou, se provocă a înainta la oficiul orășenesc de dare până la 10 Februarie a. c. fōia de mărturisire despre venitul (chiria) casei.

Formulare pentru acest scop se pot căpeta la subscrisul oficiu.

Brașov, 17 Ianuarie 1900.

Oficiul orășenesc de dare.

Cursul losurilor private
din 17 Ian. 1900.

	omnip.	vinde.
Sasilica	18.20	14.20
Credit	394.—	396.—
Clary 40 fl. m. c.	123.—	129.—
Navig. pe Dunare	155.—	162.—
Insbruck	65.—	67.—
Krakau	56.50	58.—
Laibach	52.—	54.—
Buda	129.50	131.—
Palffy	129.50	131.—
Crucea rosie austr.	43.—	44.—
dto unq.	21.—	22.—
dto 1/2.	—	—
Rudolf	55.—	56.—
Salm	177.—	79.—
Salzburg	61.—	63.—
St. Genois	176.—	176.25
Stanislaw	120.—	60.—
Trisitins 4 1/2% 100 m. s.	185.—	—
dto 4 1/2% 60	80.—	—
Waldstein	180.—	183.—
dto de 10 banci	12.75	13.75
banca h. unq. 4%	123.—	123.80

Cursul pietei Braşov.

Din 18 Ianuarie 1900.

Moneta rom. Cump.	18.20	Vënd.	18.28
Argint român. Cump.	17.60	Vënd.	18.—
Napoleon'ori. Cump.	20.—	Vënd.	19.20
Halbeni Cump.	11.20	Vënd.	—
Ruble Rusesci Cump.	254.—	Vënd.	—
Mărei germane Cump.	11.18	Vënd.	—
Lire turcesci Cump.	21.46	Vënd.	—
Coris. fone. Albina 201.—	Vënd. 5%	203.—	—

Nicu A. Popovici

Doctor în drept,
avocat.

Bucureşti, Strada Dionisie 58.

SIGHIŞORA oferă
un loc plăcut de petrecere
în casa cea nouă a Reu-
niunii de industrie, unde se
află

RESTAURAȚIA
arangiată și condusă după cel
mai nou sistem.

BERE de Pilsen,
Vinuri din pivnițele lui Teutsch,
Cafenea,
Billard, Cofetăria,
CAFENEA pentru Dame.

CAFENEAUA REDOUTTE

Am onôrea a aduce la cunoștința onor. public, precum și inaltelor
cercuri militare, că am luat în arândă

Cafeneaua din Redoută

și **Duminecă în 21 Ianuarie se va deschide.**

Im voi da totă silința a mulțumi pe onor. vizitatori cu cafea și
benturi bune.

Vor fi puse la dispoziția și diferite jurnale politice și beletristice.

➡ Serviciu prompt și cu atențiune. ➡

Rugându-mă de o cercetare numărôsă, sunt

cu totă stima

Friedrich Schmidt.

881-1-1.

Marea bancrută!

New-York și Londra n'au lăsat necrutat nici continentul european și
marea fabrică de argintărie s'a vădit necesită să dărească întregul ei
depozit în schimbul unei răscolite mii pentru muncă.

Eu sunt împuternicit să îndeplinesc acest mandat.

Eu trimit prin urmare ori cui, următoarele obiecte pentru mica
suma de **fl. 6.60** și adică:

- 6 cuțite fine de masă cu lemnă
veritabilă engleză,
- 6 furcuțe de argint patent ame-
rican dintr'o bucată,
- 6 linguri de argint patent ame-
rican,
- 12 lingurițe de argint pentru ca-
fea patent american
- 1 lingură de argint pentru supă
patent american,

- 1 lingură de argint pentru lapte
patent american,
- 2 ciocanele de argint pentru
spart oue, patent american,
- 6 cești Victoria englezesci,
- 2 candelabre de masă,
- 1 strecurătoare pentru cedu,
- 1 zaharită,

44 bucăți la un loc fl. 6.60

Tote cele 44 de obiecte sus amintite au costat mai înainte
fl. 40 și acum se pot cumpăra pe pretul bagatel de fl. 6.60.

Argintul patent american este un metal alb, care își păstrează
co ôrea argintului 25 de ani, despre ceea ce se garantează.

Cea mai bună dovadă, că acest inserat **nu e șarlatania,**
mă sunt îndatorat în public, că ori cine, cărui nu-i convine marja
fi trimit banii înapoi, nimenea însă să nu treacă cu vederea ocaștu-
nea această favorabilă, de ași procura această garnitură pompôsă,
care cu deosebire se potriveste pentru

Dar de nuntă și cadouri ocașionale!

Depos numai la

Telephon, Nr. 7114.

A. HIRSCHBERG-s

Exporthaus der vereinigten amerik
Patent-Silber-waarenfabriken.

WIEN,

II., Rembrandtstrasse 19/II.

Se trimite în provincia numai cu rambursă postală seu cu trimiterea sumei înainte.

Prافل de curățit aceste obiecte 10 cr.

Veritabil numai cu marca:

7-10.472.

Estras din scrisorile de recunoștință.

Sunt foarte mulțumit cu trimiterea garniturii, și s'emi mai triști încă
o garnitură cu fl. 6.60. — Kolozsvár. Exelens Baronin Sányfi.

Ce mi-ați trimis, aș primit și sunt foarte mulțumit
Gaád, (Ungaria) 7 septembrie 1895.

Contesa C. Chotek-Gudenus.

Garnitura am primit, sunt foarte mulțumit. Trimiteti din nou mai multă.
Budapesta, 11. Strada principală. Dr. Alois Pakert, medic militar c. și r

TREI ÎN TREI.

Sub acest titlu va să apară în editura subscrisei librării o bro-
șură cuprindând:

1. Marcu în satu seu

Comedie în 3 acte.

O continuare a comediei „Vistavoiiu Marcu.“

2. Bicicleta la Mahala

Comedie în 3 acte.

Aerul de Mahala, care adie în această comedie, este luat din sorierea
D-lui Marcu: „Vięta la Mahala.“

3. Vițelul de aur

Comedie în 3 acte.

Acastă piesă va fi aplaudată nu numai de public, dară și de cei mai
severi recenseuți.

Pretul broșurei este de 2 corone esemplarul și se va solvi prin ram-
burs la trimiterea ei.

Amatorii vor binevoi a o comanda prin o simplă cartă postală adre-
sată către:

GABONY & COMP.
librari-editori, Braşov.

Un câștig principal **100,000** Corone obiecte
de valoare

3 „ „ **20,000** „ „
etc. etc.

care tôte se plătesc în bani gata cu scădămēt de 20%
ajung a fi trase la cele 4 trageri ale

LOTERIEI de BINEFACERE

în favorul Spitalului Reuniunii Policlinice din Budapesta și joca fie car
los, la tôte 4 tragerile ce urmēza fără a mai plăti.

a III-a tra- ➡ **24 Ianuarie 1900.** ➡
gere va fi în

Losuri numai cu **1 Coronă** se capēta le adminis-
trația loteriei de binefacere în favorul Spitalului Reuniunii Policlinice.
Budapesta IV Kossuth-Lajos utca 1, la bancheri, zarafii, oficiul
postal, la Casa câilor ferate reg. ung., trafici etc.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Braşov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provēdut cu cele mai
bune mijlôce tehnice și fiind bine asortat cu tot
felul de caractere de litere din cele mai moderne
este pus în pozițiune de a putē esecuta **ori-ce**
comande cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
ÎN AUR, ARGINT ȘI COLORI.

CĂRȚI DE ȘCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

ANUNȚURİ.

REGISTRE ȘI IMPRIMATE
pentru tôte speciile de servicii.

BILANȚURİ.

Compturi, Adrese,
Circulare, Scrisori.
Couverte, în toltă mărime.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI
și RESTAURANTE.

PREȚURİ-CURENTE ȘI DIVERSE

BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul
tipografiei, Braşov Têrgul Inului Nr. 30, eta-
giul I, către stradă. — Prețurile moderate. — Co-
mandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia **A. MUREȘIANU, Braşov.**

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fil. se vind
la librăria Nic. I. Ciurcu și la Eremias Nepoții.